

DOMOVINA

Upravljanje "Domovine" v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo "Domovine", Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročna za iznosom: četrtletno 8 Din, polletno 20 Din, celotno 88 Din za kraj
sestoto razen Amerikas četrtletno 12 Din, polletno 30 Din, celotno 120 Din
Amerika letno 1 dolar. — Razen počasne kranilice, podrazumeva v Ljubljani, št. 10.312.

Kje so vzroki španskega obračunavanja

V »Dom in svetu« je napisal književnik Edward Kocbek poučno razpravo, ki ji je dal naslov »Premišljanje o Španiji«, Kocbek izvaja med drugim:

»Vzroki strašnega obračuna v Španiji niso verski, ampak družabni. Prvi vzrok tiči v nemogočem gospodarskem položaju španskega ljudstva, predvsem v nerešenem kmetijskem vprašanju, ki se ga fevdalna monarhija ves čas svojega obstanka ni dotaknila. Sto tisoč ljudi je imelo 12 milijonov hektarov zemlje, en milijon kmetov šest milijonov ha zemlje, dva milijona kmetov pa ni imelo niti trohice zemlje. Poleg njih pa sta bila še dva milijona kmetijskih delavcev. Veleposestniki (med njimi je bila tudi cerkev) so ob silno majhni dnini in zavarovani s carinami kopili ogromne dohodke. Bili so neomejeni gospodarji Španije, zato ni nič čudnega, da je danes od 50 milijonov ha španske zemlje obdelanih samo 20 milijonov ha in da je od 23 milijonov prebivalstva več kakor devet milijonov, to je nad 40 odstotkov, od dneva planih delavcev. Ostali del prebivalstva živi po veliki večini v najsiromašnejših razmerah.«

Zato so tudi prosvetne razmere pretresljive. Nepismenih je v vsaki pokrajini na splošno 50 do 60%, v pokrajini Jaenu pa 70%. V Madridu je bilo še v zadnjem času 40.000 otrok brez šole. Zelo majhna plast plemičev, industrijev in bogatih meščanov je vladala neomejeno s svojim kapitalom in živila v bo-

gastvu in razkošu, velika večina ljudstva pa v nevrednih, včasih celo v živalskih razmerah.

Zato je razumljivo, da razlika med obema svetovoma ni le gospodarska. V Španiji obstoji močno razredno sovraštvo, veliko družabno nasprotje, kakor ga ni več zlepa najti.

Drugi vzrok je verska oslabljenost Špancev. Vernost naroda je zadnje stoletje izginjala v zunanjosti, na eni strani v dnevni skribi in zapuščenosti nevednega ljudstva, na drugi strani pa v vedno večji lagodnosti močnikov, ki jih je cerkev čedalje manj vznemirjala, saj je po svojih predstavnikih, vzetih po večini iz plemstva, bila z njimi na isti visoki ravnini. Cerkev se je zaradi svojih prelatov čedalje bolj odmikala svojemu ljudstvu. Vsi dvorci so imeli kaplane, kmetje pa niti katekizma niso poznali, saj v pokrajini Estremaduri niti en odstotek ljudi ni izpolnjeval velikonočne dolžnosti. Mnoge, posebno južne pokrajine so postale čisto poganske. Tisoči in tisoči ljudi v Španiji niti krščeni niso...«

Ta velezanimivi opis razmer med bednim španskim ljudstvom je bil tiskan v tiskarni, kjer se tiskajo tudi »Slovenec«, »Slovenski dom« in »Domoljub«, ki se skrbno prizadevajo, prikazati borbo španskega ljudstva v kriji luči. Treba pa je pri tem naglasiti, da ni vse rdeče, kar ne mora biti lačno in se ne da poteptati. Dogodek v Španiji je treba pravilno presojati.

nost izbrisala kazni z vsemi posledicami, kar pa za invalidski zakon ne velja. Invalidski zakon ne upošteva tega, kar drugi zakon daje.

Invalidi so razdeljeni v skupine po odstotkih invalidnosti in vsaki skupini je priznan izvesten znesek invalidnine. Z zakonom iz leta 1929. pa se invalidom z invalidnostjo pod 60% odstotki ne dovoljuje ponoven pregled, če tudi se posledice vojnih poškodb poslabšajo. Sele z uredbo z dne 25. marca lani so ponovni pregledi dovoljeni, upoštevani pa so samo invalidi z invalidnostjo 70% odstotkov. Invalidi z invalidnostjo 20% odstotkov nimajo nobene pravice več, če tudi postanejo posledice poškodb še tako hude.

Prvenstvo invalidov pri službah, koncessijah, trafikah in licitacijah se sploh ne upošteva. Lahko se reče, da ni invalida, ki bi bil dobil državno ali samoupravno službo po sami invalidski zaščiti brez vsakih zvez ali priporočil. Za zaposlitev invalidov pri zasebnih podjetjih, kakor določa invalidski zakon, pa se sploh nihče ne zmeni, čeprav predpisuje zakon odgovornost in kazen.

Čeprav imamo v državi 17 invalidskih sodišč in višje invalidsko sodišče, je po devetih letih rešena komaj polovica prijav. Pri invalidskem sodišču v Ljubljani je skoro vse rešeno. Invalidi iz Prekmurja in Bele krajine, ki spadajo pod invalidsko sodišče v Zagrebu, pa po večini ne morejo doseči rešitve svojih zadev. Odredbe invalidskega zakona se različno tolmačijo. Mnogokrat jih prikrajajo po svoje, toda vedno v škodo vojnih žrtev. Po dolgih letih se zahtevajo razni dokazi iz vojne, ko jih ni mogoče več dobiti.

Invalidino je v Sloveniji leta 1921. prejelo okrog 37.000 vojnih žrtev, po zakonu iz leta 1929. pa jo prejema samo še kakih 6600 oseb. V vsej državi je bilo leta 1925. priznanih 215.297 vojnih žrtev, po vseh zmanjšanjih njih števila pa jih je ostalo priznanih samo še 83.604. Tako je samo še ena petina vseh pravih vojnih žrtev zaščitenata.

Vse to, kar smo navedli, je samo drobiž iz velikega invalidskega vprašanja, ki je tako žalostno za ves narod, da se mora vsa javnost seznaniti z njim in podpreti vojne žrtve v njihovi borbi za vsaj skromen obstoj.

Le petina vojnih žrtev dobiva majhne podpore

To pa še ni vse. Če je bil invalid kaznovan, izgubi tudi njegova nedolžna družina vse pravice za vselej. Sam kazenski zakon daje mož-

Hmeljarsko društvo je doseglo svoje pravice

Že 53 let obstoji v Žalcu Hmeljarsko društvo za dravsko banovino, ki si je v teh letih pridobilo nevenljive zasluge za razvoj hmeljarstva v Savinjski dolini. Pred leti so se v to društvo, žal, zanesli spori. Neka skupina članov je dosegla, da so se društvena pravila izpremenila v tem smislu, da so se lahko po občinah ustanavljale podružnice. A te podružnice so bile potem često toriše političnih sporov med krajevnimi činitelji, namesto da bi se posvečale delu, za katero so bile namenjene.

Glavni občni zbor 26. marca l. 1933. je izvolil nov upravni odbor. Zmagala je Roblekova lista s 34 proti 27 glasovom podružničnih odposlancev. Proti sklepom tega zборa se je pritožila braslovška podružnica na sresko načelstvo v Celju in zahtevala razveljavljenje teh sklepov, češ da je na tem zboru glasovalo

tudi 15 odposlancev podružnic iz Vojnika, Vranskega in iz Škofje vasi, ki da takrat že niso več obstojale. Sresko načelstvo je pritožbo zavrnilo z utemeljitvijo, da gre za notranje spore, kar spada pred društveno razsodiljstvo, ne pa pred oblastvo. Banska uprava je to odločbo sreskega načelstva potrdila.

Na omenjenem občnem izvoljeni odbor je potem na naslednjem rednem občnem zboru 26. marca l. 1934. predlagal izpremembo pravil v tem smislu, da se odpravijo podružnice. Predlog je bil sprejet in banska uprava je odobrila izpremenjena pravila. Od tega časa je društvo spet v redu delovalo in se posvetovalo le svojemu smotru: delu za hmeljarstvo.

Tako je bilo stanje do pomladi l. 1936. Tedaj je banska uprava v Ljubljani nepričakovano izdala odločbo, s katero je razveljavila vse sklepe občnega zabora l. 1933., torej tudi

Glavno sredstvo za črtanje invalidnine je davčni cenzus. Pred letom 1929. so invalidi dobivali svojo invalidino ne glede na davek, zdaj pa imajo pravico do invalidine samo oni, ki ne plačujejo letno nad 120 Din dakov. Strašno sredstvo za zmanjšanje števila invalidov je člen 42. invalidskega zakona, ki velja tudi za nazaj. Nikjer drugje ni takih zakonov, ki bi posegali nazaj in jemali že pridobljene in prisojene pravice, le naš invalidski zakon ima take določbe. Če je bil kdo kaznovan v dobi, odkar je postal invalid, izgubi za vselej vse pravice po invalidskem zakonu. Invalid je na ta način dvakrat kaznovan.

volutve, in sklepe zbornika 1. 1934. o izprenembi pravil. Hkrati pa je vzpostavila odbor, ki je posloval do zbornika 1. 1933., in uveljavila pravila, ki so veljala do zbornika 1. 1934. Banska uprava je utemeljila svojo odločbo s tem, da podružnice na Vranskem, v Vojniku in Škofji vasi niso na dan občnega zbornika 1. 1933. več obstajale in da torej njih odposlanci niso imeli pravice glasovati.

Banska uprava se je pri tej odločbi poslužila člena 134. zakona o občem upravnem postopku, ki določa kot prav izjemni ukrep, da sme najvišje oblastvo v zaščito koristi v potrebnem obsegu razveljaviti ali izpremeniti pravomočno odločbo, v kolikor je to neizogibno potrebno, da se odvrne huda nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za državno varnost, za javni mir in red, za javno varnost in hravnost ali za narodno gospodarstvo. Banska uprava je v svoji odločbi naglasila, da se je morala poslužiti te izredne določbe zaradi tega, ker je bilo stanje v društvu nezakonito in je razburjalo članstvo Hmeljarskega društva.

Proti tej odločbi je vložilo Hmeljarsko društvo po svojem pravnem zastopniku dr. Ernestu Kalanu pritožbo na ministrstvo za notranje zadeve. V pritožbi je naglašalo, da se sme omenjeni člen 134. zakona o občem upravnem postopku uporabljati samo v prav posebnih primerih. Banska uprava da ni naveda in ne dokazala razlogov za tak postopek. Nasprotno so podani vsi razlogi, da bi se morale v korist narodnega gospodarstva opustiti vse nepotrebne motnje v društvu, zlasti ker preživlja hmeljarstvo hude čase. Prav ta ukrep banske uprave pomeni hudo metnje v mirnem delu Hmeljarskega društva.

Pritožba je dalje dokazala, da so podružnice v Vojniku, na Vranskem in v Škofji vasi do občnega zbornika 1. 1933. še obstajale. Nazadnje je pritožba še navedla, kako je po odpravi podružnic zavladalo v društvu mirno, a vneto strokovno delo.

To pritožbo pa je ministrstvo za notranje zadeve zavrnilo. V razlogih je navajalo, da je banska uprava izdala svojo odločbo z namenom, da se povrne zaupanje v zakonitost postopanja upravnih oblastev, ki je bilo s prejšnjimi odločbami preveč omajano. S tem naj se odvrne huda nevarnost za javni red in mir.

Hmeljarsko društvo in člani razrešene društvene uprave so vložili proti odločbi ministrstva za notranje zadeve po dr. Kalanu tožbo na državni svet s potrebnim utemeljitevijo. Državni svet je tožbi ugodil in razveljavil odlo-

bo ministrstva kot v zakonu neosnovano. V svojih razlogih navaja državni svet, da je tožba utemeljena in se pridružuje njenim razlogom. Ugotavlja, da iz aktov ni razvidno, da bi obstajala kaka huda nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za javno varnost v državi, za javni red in mir in za narodno gospodarstvo. Izpodbijana odločba ni dokazala nikakšne nezakonitosti prejšnjih določb, niti ne trditve, da je omajano zaupanje zanimalcev v zakonitost postopanja upravnih oblastev. V ostalem ima društvo po pravilih za smoter koristi svojih članov, ne pa javne koristi. Ni torej nobene zakonite podlage za uporabo člena 134. zakona o občem upravnem postopku.

Cisto neosnovana je tudi trditev ministrstva, da so podružnice v Vojniku, Vranskem in Škofji vasi nehale obstajati same od sebe, ker bi kakor je v tožbi pravilno navedeno, podružnica le tedaj ne obstajala več, aksi bi njen prestanek bil ugotovljen na skupščini podružnice ali s sklepom društva.

S tem je ta zadeva končno rešena in upoštevilen je spet odbor, ki je vodil društvene posle do tani, ko je bil odstavljen z odločbami banske uprave in ministrstva za notranje zadeve.

Prepričani smo, da bo Hmeljarsko društvo odslej moglo svoje plodno in prepotrebno delo v korist našega hmeljarstva vršiti nemoteno.

Politični pregled

Pretekli teden je ves svet razburilo

barbarsko bombardiranje Guernice in in drugih baskovskih krajev.

Na Guernico, nekdanjo prestolnico Baskov, in nekatere druge kraje je bil izvršen splošen letalski napad frankovcev, čeprav v teh krajih ni bilo nobenega oboroženega človeka. Letala so vse te kraje izpremenila v kupe razvalin in napravila strašen pokol med civilnim prebivalstvom, pretežno ženskami in otroci, ki jih je na tisoče pobiliti. Ves svet obsoja ta veseležičin nad neoboroženimi ljudmi.

Iz Londona poročajo, da je bilo e barbarskem razdejanju Guernice govora tudi v angleški spodnji zbornici. Izvršni odbor angleške socialistične stranke je sprejel resolucijo

da bi bilo treba v imenu vsega človeštva nastopiti proti takemu strahotnemu zločinu, izvršenem nad mesti, ki jih ni nikje branil. V smislu te resolucije je vodja opozicije Attlee v spodnji zbornici zastavil zunanjemu ministru vrsto vprašanj in zahteva, naj bi vse demokratske sile, ki sodelujejo v londonskem odboru za nevmešavanje poslate skupen protest v Burgos, kjer je frankovska vlada, in v Berlin, ker so napad izvršila nemška letala. Zunanji minister Eden je odgovoril Attleju, da angleška vlada odkrito obžaluje letalske napade na neoboroženo prebivalstvo v Španiji in da bo izkušala dogmati odgovornost zanje. Rekel je tudi, da bi bilo treba skleniti mednarodni sporazum, po katerem naj bi se prepovedali letalski napadi na civilno prebivalstvo.

Razen Francove ofenzive na baskovskem bojišču ni posebnih dogodkov Španiji.

Francove vojne za vsako ceno prodreti do Bilbaa.

Pri tem se poslužujejo celo strupenih ptinov. Čete frankovskega generala Molle pa le počasi prodirajo, ker se vladne čete krepejo branijo. V torek je prispeло v Bilbao devet francoskih in več angleških parnikov, da vkrcajo beguncem iz Bilbaa in okolice. Tako so jih spravili na varno 12.000. Prispejo pa še nove ladje, da odpeljejo še ostale tisoče beguncev. Vse te ladje so pod zaščito angleških in francoskih vojnih ladij, ker postopa Franco skrajno brezobjirno, vendar pa je zdaj nekaj skromnejši, ker je izgubil svojo največjo vojno ladjo križarko »España«, ki so jo potopila vladna letala, ko je hotela ustaniti neki angleški parnik in ga zapleniti.

V nedeljo so se vrstile na Japanskem državoborske volitve, pri katerih je imelo nad 15 milijonov državljanov volilno pravico. Preseneča dejstvo,

da se je japonski narod odločno izrekel za parlamentarizem in demokracijo.

Vlada je doživela velik poraz, vendar je ministrski predsednik Hajaši izjavil novinarjem, da vlada ne misli na odstop, češ, da je od cesarja dobila pristanek za izvedbo svojega programa. Če bo parlament sodelovanje odklonil, ne bo ostalo nič drugega, kakor da se ponovno razpusti. Če bi se potem vrstile nove volitve ali pa bi vlada dobila pooblastilo za delo brez parlamenta, bi odločil cesar.

MIRKO BRODNIK:

JUBEZEN NE UMRE

Kačar sam je prišel na njivo že dokaj zgodaj. Komaj se je dobro zdanilo in se je dal videti krompir v prsti, že ga je odkopal na njivo. Časih je zaklel. Da, dosti krompirja je bilo gnilega. Zlasti debelejši. Pridelek letos res ne bo posebno velik.

Pol ogona je že razkopal, ko sta prišli še žena in hči in mu prinesli zajtrk.

Kar stoeje je pospravil mleko, zraven je prizoval kruh, ki je bil že precej suh.

Tako je bil torej Kačar ta dan precej slabe volje. Kar nič se mu ni ljubilo delati. In razen tega je bilo tako čudno vreme. Čeprav je bilo že dokaj pozno jeseni, je vendar vladala neka neprijetna vročina, kakor še nikoli, kar je Kačar pominil.

Marija je za njim pobirala krompir in ga čistila. Potem ga je razmetala po razonih, da se je posušil na solnec. Nato ga je jela kmalu spravljati v vreče.

Opoldne je šla domov po kosilo. Tako čudno ji je bilo danes, ko je stopala proti domu. Kakor bi bila v omotici. Kakor bi bila vso obdajala neka čudna meglja, ki je ni mogla nikakor pregnati.

In nekaj ji je kljuvalo v duši. Zdela se ji je, da se bo danes še nekaj zgodilo, nekaj neprijetnega. Toda kaj?

Ni verjela v slutnje. Pogosto jih je že imela, pa so se malokdaj uresničile. Zakaj bi se

moralne prav danes?

Pa vendar njene slutnje niso bile kar tako. To je moral ugroviti, ko se je vrnila s kosilom na njivo.

Oče jo je takoj nekam čudno pogledal, da je zardela pod njegovim pogledom. Potem je sedel ob rob njive, zagnal klobuk v travo in rekel:

»Ti, Marija!«
»Kaj je, oče?«

Ni ji takoj odgovoril, kakor bi bil premisljal, kaj naj prav za prav reče. Potem pa jo je iznenada vprašal:

»Marija, kje si pa hodila včeraj?«
»Včeraj? Saj sem povedala,« je dejala v zadregi.

»Pa se drugače sliši,« je rezko odvrnih Kačar. »Videli so te za cerkvijo.«

Zardela je. Kdo jo je videl? Kdo jo je izdal? Saj ni nikogar opazila.

»So me pa videli!« je trmasto odvrnih Kačar.

»In s Podbregarjevin si bila. Ali ne veš, da tega ne maram? Saj veš, da sem se s starim tožaril. Glej, da te nikoli več ne vidim z njim in da nikoli več kaj takega ne slišim. To naj ti bo dovolj. In če bo še kdaj ta fant oprezoval okoli hiše, ga pošljem po bregu, da se bo za njim kadilo.«

Plijunil je, kakor bi bil hotel svoje besede podkrepiti. Marija pa je molčala. Kaj pa naj

bi bila rekla? Tajiti ni bilo vredno, ker jo je moral res nekdo videti z Andrejem. Dobro, da se bo nocoj spet dobila z njim. Povedala mu bo, kaj ji je oče dejal in ga prosila, naj bo oprezen. Sicer je res močan, da se mu ni treba nikogar na vasi ustrašiti, a vendar je bolje, da se mirno umakne, kakor pa da bi delal zmedo in se s kom pretepal. Saj jo bo ubogah, čeprav je vroče krvi.

Dobro, da je bilo med tem že konec skromnega kosila in da se je oče spet vrnil na delo, ter je ni še naprej izprševal.

✿

Še kar dosti hitro je poteklo popoldne in je prišel večer. Oče je šel ob mraku domov po konja, da bi odpeljal polne vreče do doma. Marija je izrabila njegovo odsotnost in skočila z njive do Podbregarjeve ograde. Vedela, je, da bo tam dobila Andreja. Mimo grede ga je že opazila, da čaka.

»Andrej!« je vzliknila, ko je skoraj padla v njegov objem.

»Kaj je, Marija?« Povedala mu je, kaj ji je oče rekel. Malo se je nasmehnil.

»Le nič se ne boj, Marija. Ne bom se z njim preprial. Rajši bom pazil. Samo kje bi se sestajala, da naju ne bi nihče motil.«

»Premisli malo,« mu je rekla. »Nocoj bo do najbrž pazili name in se ne bova mogla več videti, jutri bom pa spet na njivi in se bova lahko dobila kakor danes. Dotlej vse premisli. Zdaj pa moram iti, da me kdo ne vidi. In utegnilo bi se zgoditi, da bi se oče iznenada vrnil...«

Iz Rima prihajajo vesti, iz katerih je razvidno, da je sodelovanje med Italijo in Nemčijo čedalje tesnejše.

Zlasti se po obiskih nemških državnikov v Rimu naglaša skladnost obeh držav v zapadnoevropski politiki. Le glede na razmerje v Srednji Evropi utegnejo nastati presenečenja. Tu gre predvsem za vprašanje Avstrije, glede katere si obe državi gotovo nista edini. Zlasti kaže, da sta obe državi enotni nasproti Franciji in Angliji v lokarnskem vprašanju.

Po nemški vesti

Pariz ni zadovoljen z vojaškim sodelovanjem med Rumunsko in Poljsko,

češ, da ni v skladnosti z obveznostmi obeh držav nasproti Franciji. Po mnenju Pariza bi se utegnila Rumunija z nameravano poglobljanjem poljsko-rumunske pogodbe, ki je bila pravtvo namenjena proti Rusiji, znati v položaju, da bi morala podpreti Poljsko proti Českoslovaški, torej članici Male antante.

Gospodarstvo

Prvo škopljenje proti peronospori je najvažnejše

Lanski nastop peronospore na vinski trti so pripisovali splošno mokremu vremenu. Mnogo so krivi dejstva, da je peronospora nastopila s tako silo, tudi vinogradniki sami, ker so po večini prepozno in prepovršno škopili. Zapeljala so jih druga važna dela, pa tudi netočna navodila, kdaj se naj izvrši prvo škopljenje.

Prav lani smo videli, da ne velja tu nobeno točno merilo. Kadar dosežejo mladi poganjki 10 cm in se grozdčki že nekoliko razvijajo, moramo biti opreznii in s prvim škopljenjem v topovlažnem vremenu ne predolgo zavlačevati, zakaj prvo škopljenje o pravem času je najbolj učinkovito.

Za prvo škopljenje zadošča en odstotek modre galice, zmešane s četrtnko odstotka gašenega svežega apna, če s to zmesjo dobro poškropimo celo trto, zlasti grozdčke in trte, liste tudi na spodnjih strani in to delo ponovimo po potrebi čez en teden ali dva tedna.

V tujini so v tem oziru opreznejši in opravijo prvo škopljenje ponekod že takrat, ko se popki trte šele napenjajo, češ da se v ta-

»O, tako poceni te pa ne pustim,« ji je vedro dejal in jo hitro objel ter poljubil.

»Grdo!« je vzliknila, ko se je privila k njemu. Potem je zbežala.

Komaj da se je ob pravem času vrnila na domačo njivo. Niti oddahniti se ni utegnila, že je zagledala očeta, ki je prihajal z vozom.

**

Marija je imela to noč čudne sanje. Zdela se ji je, da vidi svojega Andreja, ki stoji pred njenim domom in gleda okoli sebe, da bi videl njo. Ona stoji na pragu, toda pred njo je vse polno raznih zagrinjal, da se nikamor ne vidi. Andrej izteza roke proti njej, toda med njo in njim mora biti skrivenski, ki ga oba ne vidi, pa ju le loči drugega od drugega.

Potem se zagrinjala razprostro in zid izgine. In iznenada ima Marija polne roke čudno rdečih rož. Od vseh strani ji silijo v roke, kakor bi iz njih rasle. Ponuja jih Andreju, ki hlastno sega po njih. Toda komaj se rože dotakne, že se razleti in drobne lističe odmese veter s seboj.

Ko se je Marija zbudila, jo je oblival pot. Temno je bilo in v zvoniku je počasi odhajala druga ura. Zastrmela se je pod temni strop. Kaj naj spet to pomeni? Še nikoli ni imela tako nenavadnih sanj. Še nikoli. Pa jih je kmalu pozabila, ko je spet zaspala.

Andrej je le odkril kraj, kjer se je poslej lahko nemoteno sestajal z Marijo. Pod Podbregarjevim kozolcem, ki je bil nekako na sredi poti med njegovim in njenim domom. Marija je nosila vsak večer mleko v šolo in njeni pot je šla vselej mimo tega kozolca.

kem času lahko porabi z enakim učinkom tudi drugo škopivo, ki je cenejše.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile za kg žive teže nastopne cene: debelim volom 4 do 5, poldebelim volom 3.50 do 4.50, plemenškim volom 3.30 do 4.30, bikom za klanje 3.20 do 4.10, klavnum kravam debelim 3.50 do 4.50, plemenškim kravam 3 do 4, kravam za klobasarse 2 do 2.50, molznim kravam 3 do 3.60, brejim kravam 2.75 do 3.25, mladi živini 3.70 do 4.50, teletom 5 do 6.50 din. Mesne cene: volovsko meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, meso bikov, krav in telic 5 do 10, teleće meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, svinjsko meso sveže 10 do 14 din.

SVINJE: Na mariborskem sejmu so se trgovali: prasci, 5 do 6 tednov starci po 90 do 95, 7 do 9 tednov po 110 do 120, 3 do 4 mesece po 130 do 170, 5 do 7 mesecev po 190 do 285, 8 do 10 mesecev po 350 do 470, eno leto starci po 550 do 835 Din za rilec. Mesne cene: kg žive teže od 5 do 7 Din, kg mrtve teže 9 do 11 Din.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 holandski goldinar za 23.91 do 24.05 Din;
 - 1 nemško marko za 17.50 do 17.63 Din;
 - 1 funt šterling za 214.65 do 216.71 Din;
 - 1 ameriški dolar za 43.24 do 43.60 Din;
 - 100 francoskih frankov za 196.51 do 197.95 Din;
 - 100 češkoslovaških kron za 151.69 do 152.79 Din;
 - 100 italijanskih lir za 228.44 do 231.53 Din.
- Vojna škoda se je trgovala po 407 Din; investicijsko posojilo pa po 88 Din. Avstrijski šilingi so bili v začembnem kliringu po 8.14 Din, nemški klirinški čeki pa po 12.25 Din.

Sejni

- 9. maja: Dravograd (samo za živino);
- 10. maja: Brežice, Breg pri Ptaju, Poljčane, Rajhenburg, Stična, Vinica, Crna;
- 11. maja: Rakican, Kamnik (samo za živino);
- 12. maja: Koprivnik, Lemberg, Velika Loka, Zagorje ob Savi, Planina pri Sevnici, Slovenski gradec, Žerovnica;
- 13. maja: Gradac v Beli Krajini, Turnišče, Velike Lašče, Vesela gora;
- 15. maja: Stara Sv. Gora.

Tako je lahko vsaj za nekaj trenutkov skočila pogledat Andreja, ki jo je čakal. Veliko se tako nista mogla pogovarjati.

Danes pa je bila Marija v čudnem strahu. Ko je zjutraj vstala, ji je bilo nekako slabo, da bi bila skoraj padla po tleh. Le s težavo se je zadržala in hitro skočila v hlev, da je ni nihče videl. Izprva ni pripisovala tej slabosti nič pomena, šele pozneje se je spomnila, kako je pred nekaj dnevi govorila sosed, da ji je spet vsak dan slabo in da bo najbrž spet otrok...

Tedaj se je stresla. Moj bog, samo tega ne! Če je to res! Kaj bodo rekli domači! Kaj bosta dejala oče in mati! In drugi ljudje...

In popoldne se ji je slabost povrnila. Za prla se je v svojo sobico in se zaklenila. Vrgla se je na posteljo in krčevito zajokala. Joj, kaj bo, kaj bo!

»Andrej!« je stokala in vila roke. Toda nikjer ni dobila odgovora. Skozi odprto okno je siliilo sonce v sobico in njegovi žarki so se igrali na tleh, toda Mariji se je zdelo, da pleše po tleh nekaj strašnega, mora, ki leže počasi na njeno srce in se noče več umakniti z njega.

Zvečer je šla vsa obupana na sestanek. Andrej jo je že čakal kakor vsak dan. Brez besed se mu je vrgla okoli vrata in zaihtela.

»Andrej!« je krčevito vzliknila.

»Kaj ti je, Marija?« jo je prestrašen vprašal.

»Zdi se mi... zdi se mi... Ne vem...«

»Tak povej vendar,« je proseče dejal.

»Mati bom!« je komaj izdavila iz sebe.

Prebledel je. Čeprav je bil mrak, je to opazila. Dolgo ni mogel reči niti besede, po-

Drobne vesti

= Do konca maja morajo denarni zavodi in denarne zadruge prijaviti Priviligirani agrarni banki vse svoje kmečke dolžnike. Dosej je bilo prijavljenih Priviligirani agrarni banki 618.741 dolžnikov z dolgov v znesku okoli 2527 milijonov dinarjev. Do 14. aprila je prvi obrok plačalo 190.823 dolžnikov v znesku 51 milijonov dinarjev. Pri ljubljanski podružnici je bilo prijavljenih od denarnih zavodov 7305 dolžnikov z dolgov okrog 150 milijonov dinarjev, od zadrug pa 40.392 dolžnikov s 450 milijoni dolga. Podatki vseh podružnic Priviligirane agrarne banke kažejo, da v zapadnih krajih prevladujejo zadruge, a v vzhodnih na vadi denarni zavodi.

= »Ljudska samopomoč«, reg. pom. blagajna v Mariboru, je imela 2 t. m redni občni zbor. Iz poročil blagajniških funkcionarjev posnemamo, da je bilo ob koncu leta 1936. 8348 članov zavarovanih za 69.640.000 Din. Blagajna izkazuje v minilem letu preko 36 milijonov prometa in je bilo stanje rezervnega fonda 6.373.763.70 Din. Po daljši debati se je sklenilo, da se dosedanj 30 odstotni odtegljaj zniža do prihodnjega rednega občnega zborna na 25 odstotkov, in sicer za člane, ki bodo umrli od 3. t. m. naprej in s pristopom pred 1. novembrom 1933.

= V marcu so narasle vloge pri 12 slovenskih hranilnicah za čistih sedem milijonov dinarjev. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so narasle v marcu skupne vloge vseh 29 slovenskih hranilnic od 1.009.914.907 din na 1.031.130.476 din, torej za znesek 21.215.569 din. Ker pa so v ta znesek vštete obresti vlagateljem za 1. 1936., katere je pripisala ta mesec neka večja hranilnica (v znesku nad 14 milijonov), ostane čisti prirastek 6.947.776.39 din, kar je zelo razveseljivo. V mesecu marcu so narasle skupne vloge pri 12 hranilnicah, padle pa so pri 17. Najugodnejše so se razvijale vloge v tekočem računu, ki so se dvignile pri 16 hranilnicah za 19 in pol milijona. Ker ima le 20 hranilnic vloge v tekočem računu, izkazujejo torej le 4 hranilnice padec vlog v tekočem računu. Te številke dokazujojo dovolj zgovorno, da se je začelo zaupanje v hranilnice in v denarne zavode vobče spet vrati, hkrati pa prihaja čedalje več denarja spet na dan v redni promet, kamor spada. Zato po možnosti ne prodajajte vložnih knjižic, ker se položaj na denarnem trgu boljša!

tem pa jo je še tesneje stisnil k sebi in ji šepnil:

»Marija, kaj se bojiš? Saj si moja. Saj bo zmerom moja...«

»Vem, Andrej,« je tiho odvrnila. »Toda tako se bojim...«

»Čemu bi se bala? Saj te ne bom pustil. Moja boš za zmerom...«

»Oh!« je zaihtela. »Saj vem, da me imaš rad, toda, saj veš, kako so naši in vaši. Ali si že pozabil?«

»Nisem, pa se vse eno nič ne bojim. Vse bom storil, da se bodo spriznili. Potem se bova vzela. Zaenkrat bova še molčala. O očetom bom govoril. Že zadnjič mi je namignil, da mi bo takoj izročil posestvo, ko bom lahko storil, kar bom hotel. Nihče mi ne bo že prej vse name prepisal. Ko bo vse moje, bom lahko storil kar bom hotel. Nihče mi ne bo mogel braniti, da ne bi vzel tebe.

Spet jo je pritisnil k sebi, kakor bi ji hotel pokazati, kako rad jo ima.

»Toda če ga ne boš mogel pregovoriti na tak način? Če boš moral iti prej k vojakom? Pomisli, poldrugo leto boš moral služiti. Kaj bom med tem jaz, če pride otrok na svet? Kako se mi bo godilo? Oče me bo odgnal od hiše. Kam naj potem grem, ko nimam nikogar na svetu, da bi se zatekla k njemu?«

»Ne misli še na to, Marija,« jo je skušal pomiriti. »Preden bo mogel kdo kaj opaziti, bo že vse urejeno.«

»Zaupam ti,« mu je plašno odgovorila. »Saj imam samo tebe na svetu... O, če bi ma še tebe hotel kdo vzeti...«

DOPISI

ARJA VAS PRI PETROVČAH. Vestfalska pojakinja Marija Burnikova, rojena Šnajdešova, je bila že dolgo časa bolna v glavi. Izdravila se je že v Nemčiji in zdaj v Jugoslaviji, a vse je bilo zaman. Te dni pa jo je operiral celjski zdravnik g. dr. Aleksić. Operacija je odlično uspela, zato se ona sama in prijaci sorodniki iskreno zahvaljujejo g. zdravniku. Ga. Burnikova in njem mož, ki sta se oba rodila v Hamboru, živita zdaj v Arjavasi. Že pred njima so se vrnili v domovino njeni starši. Njen oče g. Anton Šnajden je bil v Nemčiji marljiv organizator našega nadnega delavstva.

CEZANJEVCI. (Smrtna kosa) Zelo vas je pretresla vest, da je umrl v mariborski bolnišnici učitelj iz Cezanjevcev g. Radovan Cvetko, sin znanega nacionalnega delavca g. Frana Cvetka, ki je stopil pred kratkim v pokoj v Mariboru. Pogreb nepozabnega nam delnika je bil na Pobrežju pri Mariboru. Na zadnji poti so ga spremijali tudi mnogi občani iz cezanjevskega šolskega okoliša in cezanjevski gasilci. Po cerkvenem opravilu, ki so ga opravili duhovniki magdalenske župnije, katerim se je pridružil tudi cezanjevski župnik g. Ferk, so odpeli pevci žalostiniko »Človek glej«. Sledil je dolg sprevod na francišansko pokopališče, kjer je zadnje domovanje našega preljudbega Radovana. Ob grobu so se od pokojnega poslovili za ljutomersko učiteljsko društvo predsednik g. Mavrič, za Jakobčane, kjer je pokojnik služboval tri leta, pa nadzornik v pokoju g. Ivan Tomičič, ki je med drugim omenil veliko marljivost, vestnost in priljubljenost pokojnega. Nato sta se poslovila od rajnega za sošolce g. Janko Belec, za prijatelje pa g. Mirko Vauda. Pevci so odpeli še »Vigred« in začele so padati prve grude na krsto pokojnega. Pokojni Radovan Cvetko je štel šele 29 let. Svoja mladostna leta je preživel v Ljutomeru, kjer je služboval njegov oče. Meščansko šolo je obiskoval v Ljutomeru, nato pa dovršil državno moško učiteljišče v Mariboru in nastopil v prvo službo pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah. Od tam je prišel v Cezanjevce, kjer je prevzel upraviteljstvo šole. Nato je bil razrezen teh poslov in bil učitelj na isti šoli. Pri nas si je pridobil mnogo prijateljev. Njegov krasno urejeni šolski vrt je bil vzor vsem.

Iznova je zahtela in se dolgo ni mogla pomiriti. Da, če bi bila vedela, kaj jo še vse čaka ...

III.

Usoda ne vprašuje

Spet je poteklo nekaj dni. Andrej je hodil zamišljen okoli. Čeprav je Marija skoraj čisto natanko razložil svoj načrt, kako bo pregovoril domače, vendar ni še ničesar ukrenil. Ni se upal začeti. Saj je bil pogumen in pameten, a vendar, — zdaj je šlo za nekaj, kjer mora biti oprezen, da ne pokvari vsega. Vendar je, da lahko nepremišljen korak napravi doči gorja.

Razen tega je zvedel prav tiste dni, da bo moral čez dober mesec dni odrinuti k vojakom. Dnevi, ki so ga še ločili od tega roka, so se mu zdeli kakor minute, ki jih dovolijo na smrt obsojenemu v poslednjem trenutku.

Marijo je videl vsak dan in vsak dan mu je bilo huje. Ni ga izpravevala, kaj je že storil, samo zmerom je strmela vanj, upirala oči na njegove ustnice, kakor bi bila čakala, kdaj bo sam izpregovoril.

Naposled se je nekega dne le odločil.

Ko je po obedu odšel hlapec v hlev, da je ostal Andrej sam s starši, se je Andrej obrnil k očetu in mu rekel:

»Oče, čez dobrih štirinajst dni pojdem ...«

»Kam?« je vprašal Podbregar, kakor bi bil pozabil, kaj še čaka njegovega sina.

»Saj veste, — k vojakom pojdem,« je odrysil Andrej. »Včeraj sem pa govoril z nekim prijateljem, ki je dejal, da bi se morda lahko na kakšen način izrezal.«

Skrbel je za vsestranski napredek in razvoj šole in bil izvrsten šolnik. Bil je vedno v naprednih vrstah in član Sokola. Zapustil je žaljivo ženo in dva otročica. Radovan Cvetko nam bo postal vedno v lepem spominu. Njegovim svojcem naše sožalje!

NOVA SELA PRI KOČEVJU. Naša sokolska edinica je priredila v nedeljo 4. aprila Cvetka Golarja tridejansko veseloigro »Dve nevesti«. Splošno je bilo mnenje, da na naših sokolskih deskah še ni bilo tako dobro odigrane igre, kakor je bila ta. Režiser br. Grošelj Rudolf je položil v igro mnogo dela in izobiloval vsakega nastopajočega v vseh potankostih, tako da je igralsko osebje res posrečeno odigralo to veseloigro. Prav posrečene so bile tudi maske in scenerija. Izvrstno so podali svoje vloge Majetičeva v vlogi potovke Neže, inž. Berce v vlogi Mihe, Valentincič v vlogi Napaljona, Bauerjeva Vida v vlogi Melharice in Jakšičeva Neža v vlogi starejše hčerke kmeta Melharja. Prav poseben užitek pa sta bila maska in podajanje vloge strica Andrejke, ki ga je igrал Jakšič Anton. Tudi ostale vloge so bile v rokah spretnih igralcev. Na koncu se je zahvalil br. prosvetar igralcem in občinstvu za poset in jih povabil, da obiskujejo marljivo vsako sokolsko prireditve. — Na zadnji seji upravnega odbora se je sestavil tudi program Petrove petletke. V tem razdobju se je sklenilo vzgojiti vsaj tri dobre vladitelje in urediti letno telovadische. Načelo se je tudi vprašanje gradnje lastnega doma, ki naj bi bil sicer preprosto, a okusno urejen. Sklenilo se je, udeležiti se župnih tekem, vršiti skupne izlete, prirediti vsaj vsako drugo leto dobro pripravljen letni nastop in taborjenje v letnih mesecih. Dalje je četa sklenila, nabaviti si lep prapor, s katerim bi se udeležila vsesokolskega zleta v Beogradu, in prirejati tekme in medsebojno tekmovanje v vseh telovadnih panogah. V prosvetnem pogledu se je sklenilo posvetiti pažnjo predvsem vzgoji in utrjevanju sokolske misli med narodom s pomočjo predavanj, dobro urejene knjižnice in igrami. Precej obsežni program se je razdelil na posamezna leta. Izvršitev programa se je poverila bratom načelniku, prosvetarju in predsedniku gradbenega odbora.

SLIVNICA. Slivniški cerkveni stolp so dali prekriti na stroške župljivanov, čeprav bi se staro pokrivalo lahko popravilo z majhnimi stroški. Nedavno smo kratkomalo dobili od davčne uprave čeke in smo morali plačati. V času, ko je stiska za vsak dinar, bl se nam

»Kako pa?« je dejal oče, ki ga je začelo zanimati sinovo govorjenje. Saj je bil Andrej edinec in je pri delu dovolj odlegel. Če bo šel k vojakom, bo treba vzeti koga v hišo, da bo tisto poldrugo leto, ko ga ne bo, pomagal pri delu.

»Slišal sem, da bi se lahko oprostil, če bi se izkazal, da jaz hranim vso družino,« je začel Andrej napeljavati vodo na svoj mlin. »Seveda bi moral biti potem jaz gospodar ...«

»Kako misliš to?«

»Da bi morali vse name prepisati. Potem bi najbrž šlo ...«

Stari Podbregar je vstal izza mize in stopil po izbi. Prižgal si je pipo in puhił dim nekajkrat pod strop. Potem se je sredil izbe ustavil in rekel:

»Če misliš, da bi se to dalo narediti? ... Saj mi je prav za prav vse eno. Leto dni prej ali pozneje. Pameten si menda dovolj, da ne bo uganjal neumnosti.«

»Toliko me pa že poznate,« je odvrnil Andrej, ki so se mu zaiskrile oči. Ni mislil, da pojde vse tako gladko, tako brez težav.

»Samo nekaj bo potem treba,« se je nato spet oglasil Podbregar. »Mlado bo treba pripeljati v hišo, tako, ki se bo na delo razumeala in bo imela kaj pod palcem. Saj veš, da pri denarju nismo preveč. Tista pravda ...«

Andreja je izprelelito. Zelo neljubo bi mu bilo, če bi se bil pogovor zasukal preveč k tej pravdi. Da hiša potrebuje denarja, je prav dobro vedel. Zato mu je bilo še bolj nerodno, ko je pomislil, da je njegova izvoljenka hči moža, s katerim se je bil njegov oče tožaril.

Tedaj pa je rekel Podbregar:

taki stroški pač morali prihraniti. Nekateri smo si morali prav od ust utrgati, da smo lahko plačali. Sploh bi ne smelo biti, da nas cerkev in, kar je z njo združeno, toliko stanejo. Poglejmo samo evangeličane. Pri nas je neki evangeličanski družini umrl otrok. Prišel je njihov evangeličanski duhovnik iz Maribora, opravil pogreb, a ni računal niti pare. Omenimo naj še, da smo slivniški župljani sami kupili zvonove. Če zdaj kdo umre, moramo za zvonjenje plačati. Če nič ne plača, se ne sme zvoniti.

SREDIŠČE OB DRAVI. Naš Sokol priredi 20. junija letos letni nastop, združen z veliko javno tombolo.

SV. BARBARA V HALOZH. (Smrtna kosa) Žalostno so peli zvonovi v soboto 1. maja pri pogrebu Micke Drevenskove, po domače Lipove Micike. Mučila jo je leto in dan neizprosna morilka mladih življenj jetika in ji zdaj v času prebujene narave vzela življenje. Draga Micika, povsod si bila priljubljena. Pogrešali te bomo razen tvojih domačih vsi tvoji znanci, zlasti pa Izobraževalno in Bralno društvo in Sokol, pri katerih si krasno igrala. Šla si v lepšo pomlad, a spomin nate nam ostane za zmerom lep! A. P.

SV. BARBARA V HALOZH. Iz Haloz se redkokdaj kdo oglasi, čeprav imamo dovolj zanimivosti. Predvsem moramo navesti, da smo že v lanskem letu dobili telefon, za katere zasluga bivšemu županu g. Krajncu in takratnemu odboru, ki je smatral telefon za nekaj gospodarsko potrebnega in naprednega. S telefonom zdajšnji odbor ni kaj zadovoljen, največ zaradi 20.000 Din, ki jih je občina dala za to napravo. Pri otvoritvi telefona je takratni župan prosil tudi za državni poštni avtobus, ki je začel obratovati 4. aprila letos. Zdaj so Haloz, v katerih se prideleje odlična vinska kapljica, zvezane s Ptujem.

— Tukajšnja sokolska četa je dne 11. aprila priredila veseloigro »Peg, srček moj«. Obisk je bil zelo zadovoljiv, saj je bila dvorana načito polna. Vloge so bile pravilno razdeljene in so jih igralcii prav dobro rešili, za kar so bili deležni od občinstva viharnega ploskanja. Le tako naprej! — Naša občina ne dela tako, kakor se nam je obljubovalo ob prilikih volitev z raznimi letaki. Njihovo varčno gospodarstvo je prišlo do izraza le v tem, da so zaslužnemu in požrtvovalnemu tajniku znižali plačo. Pri javnem delu je ista. Siro-maki viničarji, ki so podpore potrebni, le z največjo težavo kaj zaslužijo. Vse to ni skladno s predpisi za javne podpore.

»Ali si že kaj poštenega izbral? Saj poznal menda že vsa dekleta od bližu in daleč. Meni da še ni bilo nobene, okoli katere nisi hodil.«

Sedel je in nadaljeval:

»Sicer sem bil pa jaz prav tak. Pa sem se potem le unesel. Kajne, mati,« je dejal in se obrnil k svoji ženi, ki je sedela v kotu, »da se ti v tem oziru ni bilo treba nikoli pritoževati, kar sva se vzela.«

»O, nikar ne govoril o tem, dedec stari,« je oglasila Podbregarica. »Kaj boš zdaj na stara leta misil na take reči. Rajši bi vzel rožni venec v roke.«

Podbregar je imel dovolj. Misil se je svoji ženi prikupiti, pa je dobil odgovor, da ga je kar v ušesih začemelo. Zato se je napravil, kakor ne bi bil nič slišal in še enkrat vprašal Andreja:

»No, fant, povej, ali si že kaj izbiral!«

»Prav za prav še ne,« se je začel Andrej izvijati. »Saj veste, ko še nisem v letih, ko človek misli resno. Seveda, treba bo pa kmalu...«

O, če bi bil oče slutil, kako resno je že izbral in koga. Toda najbolje je, da ostane vse zakrito, dokler se zadeva z vojaščino kaj družeče ne zasuče.

(Dalje.)

ZRAČNA CRTA

Turist (vpraša kmeta): »Kako dolgo je še do planinske koče?«

Kmet: »No, takole dobri dve uri hoda.«

Turist: »Kako to, saj je vendar po zračni črti samo pet kilometrov.«

Kmet: »No, pa pojrite po zračni črti.«

Domačje novosti

* Kralj za poplavljence. Nj. Vel. kralj Peter II. je podaril 100.000 Din za podporo poplavljencem ob Savi, Donavi in pritokih.

* Zadoščenje razrešenemu županu. Med drugimi župani in občinskim odborniki je bil lani pred občinskim volitvami razrešen tudi g. Karel Jeršin, župan na Rudniku pri Ljubljani. Tudi njegova razrešitev se je utemeljevala z navedbo, da je zagrešil po kazenskem zakonu kaznivo nečastno dejanje. Očitalo se mu je, da ni preprečil blagajniku šolske občine, da dvigne in v zasebne namene porabi 10.000 Din, namenjenih za gradnjo novega šolskega poslopja. Nadaljnji očitek je bil, da je potrdil v računih za šolo neko nenesnično pobotnico za znesek 50 Din. Na osnovi ovadbe banske uprave je državno tožilstvo v Ljubljani uvedlo sodno preiskavo, ki se je zaključila z razpravo pred okrožnim sodiščem v Ljubljani. Okrožno sodišče je g. Jeršina v zadevi glavnega očitka popolnoma oprostilo in ga pogojno obsodilo le zaradi prestopka uradne dolžnosti v zadevi drugega očitka, da je nepravilno potrdil pobotnico za 50 Din, ki pa je bila samo računskega značaja in jo je g. Jeršin potrdil, ker mu je šolski upravitelj to označil za potrebno iz formalnih razlogov. Na pritožbo g. Jeršina je razpravljalo o razrešitvi zdaj tudi upravno sodišče v Celju, ki je pritožbi v polni meri ugodilo in razrešitev g. Jeršina razveljavilo kot nezakonito. Sodišče je ugotovilo, da razrešeni župan ni storil ničesar, kar bi se moglo označiti za nečastno in po kazenskem zakonu kaznivo dejanje. Tako je tudi župan g. Jeršinu dano javno zadoščenje.

* Lepo uspel zbor nacionalistov v Celju. Organizacija JNS za mesto Celje je imela nedavno v Celjskem domu občni zbor. Predsednik dr. Ernest Kalan je v nagovoru dejal med drugim: Prišel bo čas, ko bo mogel vsak državljan brez pomisleka javno izraziti svoje prepričanje, ko bomo tudi dejansko vsi brez ozira na svoje politično prepričanje povsem enaki. Jugoslovenska nacionalna stranka vrši svoje delo v izredno težavnih razmerah. Že dolgo je izpostavljena napadom od vseh strani, že dolgo se združujejo proti njej najnasprotnejši si ljudje, ker jih druži ena želja, da uničijo osnove one politike, ki jo zastava in brani JNS. Predsednik je pri tem omenil

petomajske volitve, pri katerih so se s podporo takratne vlade združili proti JNS vsi nasprotniki v ostri borbi, ki smo jo najhuje občutili prav v Celju in celjskem srezu. Ko je potem prišlo še novo stanje v državi, je postal položaj organizacije še težavnejši. Toda vse te težkoče v nas niso mogle ukloniti prepričanja, da je pravilna pot, ki smo jo ubrali jugoslovenski nacionalisti. Ohranili smo si ogromno število prepričanih članov, ki vedo, da more našo domovino privesti v lepo bodočnost le dosledno izvajanje prave jugoslovenske politike. Zato nas ne plašijo nikaki boji in naporji, pa tudi nikake žrtve. Poročilo predsednika dr. Kalana je bilo sprejeti z navdušenim pritrjevanjem. Nato je poslanec g. Ivan Prekoršek v zanimivem govoru razpravljal o notranji politiki, o delovanju JNS in o drugih perečih vprašanjih. Zborovalci so sprejeli govor g. poslanca enako z enodušnim odobravanjem. Občni zbor je nato sklenil združitev mestne in okoliške organizacije JNS v enotno. Za predsednika je bil izvoljen spet g. dr. Ernest Kalan. Novi odbor je bil izpopolnjen z nekaterimi mlajšimi močmi. Nasledil je zbor izrek načrnemu poslancu g. Prekoršku zahvalo in neomejeno zaupanje za vse njegovo delo.

* Ustanovitev mladinske organizacije JNS za rez Skofjo Loko. V salonu Kavčičeve gostilne v Škofji Loki se je vršil v nedeljo ustanovni občni zbor sreske mladinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. Kakor v vseh drugih srezih, prav tako vladata ta mladinski pokret tudi v Škofjeloškem srezu veliko zanimanje. Najzgornejša priča tega dejstva so bila poln veliki salon in stranski prostori gostilne. Zbor je otvoril notar Stevo Sink in pozdravil poslanca Milana Mravljet, tajnika banovinskega odbora JNS dr. Marjana Zajca in predsednika mladinskega banovinskega odbora inž. Jožeta Rusa. Z veseljem je ugotovil veliko pozornost, ki jo posveča mladinskemu strankinemu gibanju tudi Škofjeloški srez. Za njim je pozdravil zbor dr. Zajec. Inž. Rus je obširneje izpregovoril o organizaciji mladinskih postojank JNS in o programu mladine v političnem življenju. Dejal je, da je mladina lahko prinese socialnejše misli in novega duha. Ona hoče sodelovati, pa tudi sodočevati. Zato pa se mora politično vzgajiti in vzposobiti, preden odločneje vstopi na politično pozornico. Program Jugoslovenske nacionalne stranke je dovolj sodoben; nudi nacionalni mladini vseh slojev in stanov zdrovo osnovo za njeno politično delovanje. V sivo-

jih organizacijah bo imela mladina vse možnosti uveljavljati svoje sposobnosti in zahteve. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen odbor s predsednikom Pavletom Hafnerjem iz Škofje Loke. V odboru so sami delavni fantje iz vseh krajev Škofjeloškega sreza. Po volitvah je podal politično poročilo poslanec Milan Mravlje. V skoro enournem govoru je oral notranje in zunanje politične razmere države. Posebno je očital naše domače dogode.

* Polkovnik Ivan Rojnik †. Polkovnika g. Ivana Rojnika ni več med živimi. Moža, ki je zravnal hodil zadnjega leta po Ljubljani, katerega si je bil izvolil, da bi v njej zadovoljen užival pokoj, je pobrala kap. Štel je šele 53 let. Polkovnik g. Ivan Rojnik je bil po rodu iz Spodnjih Gorč v braslovški občini, sin uglednega posestnika. Gimnazijo je študiral v Celju, kadetnico pa je dovršil na Dunaju. Služboval je nato pri raznih polkih, med drugimi tudi pri domobranskem polku v Ljubljani. Takoj po prevratu se je šel borit za slovensko Koroško. Kot podpolkovnik se je zlasti izkazal pri Crni in je bil za junaštvo tudi odlikovan. V jugoslovenski armadi je nato služboval v Debru, v Samoboru in Celju. Tu je naposled pred nekaj leti na lastno prošnjo zradi bolehnega sreca stopil v pokoj in se je preselil v Ljubljano. Truplo so prepeljali v njegov domači kraj. Casten mu bodi spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* Lep uspeh koroških pevcev v Ljubljani. V Ljubljani so nastopili v pondeljek zvečer koroški pevci. V goste je prišel moški zbor pevskega društva »Dobrač« z Brnce pri Belejaku in je bil pod vodstvom svojega zborovodje Ivana Koprivnika s prelepno koroško narodno pesmijo deležen velikega odobravanja. Zbor je bil z enakim uspehom nastopil prej že v Novem mestu in Trebnjem. Spored je oddajala tudi radijska postaja in tako je večeru, ki je vnovič izpričal, da slovenska veja onstran Karavank kljub vsemu še ni odmrla, od daleč prisostvovala vsa Slovenija.

* Vrnitev ruskega ujetnika. Po 23 letih se je vrnil iz Rusije Josip Piovnik od Sv. Miklavža pri Slovenjgradcu. Takoj ob pričetku svetovne vojne je bil z 87. pehotnim polkom odrivljen na rusko fronto, kjer so ga Rusi kmalu ujeli. Poslali so ga v Sibirijo, kjer je preživel vsa leta po vojni in se tudi poročil. Domotožje ga je gnalo domov in naposled se mu je posrečilo dobiti od ruskih oblastev dovoljenje za povratek v domovino. S seboj je privedel ženo in štiri otroke.

Otto Witt:

SKRIVNOST ZLATEGA RUDNIKA

Kriminalni roman

Strokovnjak

In svoji pisarni v eni izmed zelo prometnih ulic Londona je sedež rudniški inženjer Harry Baltimore in pisal. Sestavil je poročilo o nekem rudniku bestra v Arabiji, ki ga je bil pred kratkim preiskal.

Baltimore se je po dvajsetletnem delu kot vodja različnih rudniških podjetij naselil v Londonu kot posvetovalni rudniški inženjer. Morda se tak počide vidi nepoznavalcem razmer nekoliko čuden, vendar pa je upravičen, kajti nikjer ne cvete toliko stepearstva kakor pri barantanju z raznimi rudniki. Zato je brezpogojno nepristranski strokovnjak v rudništvu koristna oseba, da se na licu mesta prepiča o tem, koliko so resnične trditve prodajalca in koliko samo laž in morda domišljija, da je rudnik, ki ga prodaja, res zahtevnega denarja vreden. Ker gre pri tem po večini za velike zneske, često za ogromne milijone, je zelo važno, da je posvetovalni rudniški strokovnjak v svoji stroki res izuren. Bidi mora skrajno pozoren, kajti prodajalec, ki svoje rudnike hvalijo, pogosto niso preveč natančni, kar se poštenosti tiče. Pri njih večja celo za imenitno, če se jim posreči sleparstvo, da slab rudnik prodajo za bajno vsoto. Zlasti se dà lahko slepariti z zlatimi rudniki in ležišči diamantov. Če namreč najde

rudniški inženjer v določeni količini rude le zrno zlata, dobi ves rudnik veliko vrednost. Če pa je bilo to zlato zrno v rudnik vtahočen, dobi rudnik, ki je sicer brez vrednosti, videz dragocenega ležišča zlata.

Baltimore je v svoji dolgoletni praksi doživel vrsto sleparskih poizkusov, a se spričo svojega strokovnega znanja in ostrega umeta dal nikdar speljati na led.

Mož je zavojio svojega posebnega polidika mnogo potoval po svetu. Nazadnje je bil v Arabiji in je pregledal rudnik balkra, o čemer je pravkar pisal poročilo.

Inženjer je vstal, stopil k svoji veliki knjižnici in začel med nestetimi vristvami knjig iskati neko tehnično pomočno knjigo.

Stel je okoli petinštirideset let in je bil samec. Njegova postava je bila krepka in potezna na njegovem obrazu ostre. V njegovih gostih črnih lasach so se na sencih že opažale srebrne niti.

Ko je našel iskanou knjigo, se je spet vsebel za pisalno mizo in začel obračati v knjigi liste. Tedaj je nekdo potrkal na vrata.

»Naprej!« je zaklical inženjer.

Bančni ravnatelj

Starejši gospod z rdečasto plavimi, toda že močno osivelimi lasmi in brado in z zlato obrobjenimi naočniki je vstopil.

Inženjer Baltimore, če se ne motim,« je dejal tuje in postavil idobuk na stol poleg vrat.

»S kom imam čast?«

»Moje ime je Wilson,« je odgovoril tuje.

»Sem ravnatelj Konsolidacijske banke.«

»Prosim, izvolite sesti, gospod Wilson iz mi povedati, kaj je vzrok, da ste me počastili z obiskom.«

Baltimore je zelo dobro poznal Wilsona po imenu. Konsolidacijska banka, katere največji delničar je bil, se je izredno zanimala za rudnike, še prav posebno za ležišča zlata. Wilson sam je slovel kot sposoben in odločen vodja velikega podjetja.

Wilson je sedel v naslanjač, počastil stekel rokavice, pogledal okoli sebe in rekel:

»Ali lahko tukaj nemoteno govoriva?«

»Da.«

»Kaj je vaša druga soba tu poleg prazna?«

»Da. Samo moj sluga je v njej.«

»No, morda, bi vaš sluga opravil zame kralj, ko pot?«

»Prosim, prosim, gospod Wilson. Jakob!« je zaklical Baltimore.

Sluga je vstopil in dobil od Wilsona naročilo, naj v drugem koncu Londona nekaj kupi zanj.

»Tako,« je dejal ravnatelj, »zdaj sva vsaj za eno uro čisto sama. Ne dam se rad motiti, kadar govorim o pomembnih rečeh.«

Inženjer je molče čakal.

»Gospod Baltirome,« je začel Wilson, »objačam se na vas v zadavi, ki je ogromnega pomena, saj ograja obstanek naše banke. Priporočali so mi vas kot odličnega rudniškega strokovnjaka in ostrega opazovalca v nevarnih špekulacijah z rudniki.«

* Ob koncu aprila je zmrznil. Te dni je ne ka ženska iz Topola, ki je šla domov z Bloške police čez Pečnik, naletela na zmrzlega moža. Bil je to Andrejevc z Gore, ki je dan poprej kupil kravo na Bloški polici in jo gnal domov. Mož, ki je štel že 78 let, je najbrž postal slabo, pa se je vse del, da bi se malo spopil, a ker je v teh krajih snežilo, je zmrznil. Krava se je kar sama vrnila domov na Bloško polico.

* Onezaveščena se je zadušila. Posestnik I. Horvat iz Vaneče vasi se je s svojo 34letno ženo Katarino udeležil neke gostije v sosedni vasi. Zvečer se je najprej vrnila domov žena, da bi krmila živino, kmalu zatem pa se je napotil domov tudi mož. Ko pa je Horvat prišel domov, je našel hišo zaprto. Nekaj časa je čakal in ker ni bilo žene odnikoder, se je vrnil na gostijo, kjer pa žene ni našel. Sel je spet na svoj dom in minila je noč, ne da bi žena prišla domov. Zaradi tega je naslednjega dne na vse zgodaj šel iskati ženo in jo je našel nedaleč od hiše mrtvo v gozdu. Ležala je v globokem jarku z obrazom v zemlji. Komisija je ugotovila, da je nesrečna žena pri padcu s čelom zadela v drevo, tako da se je onezavestila in padla z obrazom naprej na mehko zemljo. Ker pa je imela usta in nos zarita v zemljo, ni mogla dihati in se je zaradi tega zadušila.

* Velik požar v Tržiču. Na god sv. Florjana zjutraj je začelo goreti ostrešje čevljarskega mojstra Janka Ješeta v Tržiču. Gasilci so ogenj omejili in v dobrini uru pogasili. Požar je nastal po neprevidnosti nekega delavca, ki je v delavnici grel lepilo za čevlje, kateremu je bil primešan bencin. Lepilo se mu je razlilo, pa je to pobrisal z odpadki, katere je potem vrgel v peč. Iz peči je bušil plamen, vnel lepilo v posodi in začgal delavnico. Požar je napravil škode za okoli 200.000 Din.

* Družina se je komaj rešila iz plamenov. V nedavni noči je požar uničil hišo in gospodarsko poslopje Ivana Fekonje, poštnega uslužbenca v Crešnjevcih. Lastnik je bil že v službi, doma je bila le žena Marija s številno deco in starim očetom. Vsi so trdo spali. Šele na jok malega otroka se je prebudila žena in opazila neobičajno svetlubo. Silno prestrašena je mati komaj reševala otroke. Vsobi, kjer je spal stari oče, je strop že pogorel in se zrušil nanj, da je starček dobil nevarne opeklime. Zdravniško pomoč mu je nudil dr. Breznik, ki ga je tudi prepeljal v

bolnišnico v Murski Soboti. Živina je zgorela v zaprtem hlevu. Škoda je takoj občutnejša, ker je bil lastnik zelo nizko zavarovan.

* Utopljenčovo truplo brez desnice. Drava je naplavila pri Sv. Ožboltu v Dravski dolini truplo 40 do 50 let starega moškega srednje postave in svinčnih kosa. Truplo je bilo že v razkroju in mu je manjša desnica. Pokopal so ga na pokopališču pri Sv. Ožboltu.

* Pustolovščine mladega dekleta. Mali kaženski senat v Mariboru se je bavil s pustolovščinami 21letne delavke Marije iz Slovenske Bistrike, ki jo je državni tožilec obtožil, da je lani v poletju oslepila 20 ljudi za okroglo 5000 dinarjev. Kako pravi obtožnika, se je Marija preživljala s tem, da je s pretvezo, da je nameščenka pri tvrdki Hutter v Mariboru, najemala sobe in hrano pri raznih mariborskih gospodinjah. P'ačala ni ničesar. Ko so jo opozorili na plačilo, je kratekomalo izginila. Na sličen način se je nato preživljala v Ceiju in Ljubljani, dokler je niso aretirali. Marija pa si je znala pomagati tudi z drugo zvijačo. Pisala je namreč listke, v katerih je prosil sorodnik te ali one stranke naj izroči donositelju listka zneske od 100 do 400 din. V nekaj primeh ih so ji gospodinje res šle na limanice ter ji dale za »sorodnike« denar. V svrhu nadaljnjih poizvedb je bila razprava preložena.

* Sin je zakljal očeta. V vasi Grmu pri Podzemlju se je pripetila grozna žaloigra. Kmet Jože Bajuk iz Sel pri Semiču je prodal svoj pod v Grmu, čeprav so mu to b. andili oče preuzitkar, mati in mladoletni bratje in sestre. Bajuk je znan nasilnež. P. išči so dečaci, ki so hoteli pod podreti in odmisljati. Z delavci je prišel tudi Jože Bajuk. Oče mu je branil podreti pod, toda Jože Bajuk je navajal na očeta z mržjem. V nekaj sekundah je očeta zabodel devetkrat. Med devetimi ramači so tri smrtno nevarne. Dva vboda sta očetu odprila pliuča. Sosedje niso mogli prisločiti na primoč, ker je Jože mahal z nožem po očetu kakor blazen. Mlajši brat Martin je prisločil očetu na pomoč, toda tudi nista je hotel Jože napasti, vendar je bil Martin spretnješi in je med spovedom ramil Jožeta v obraz. Zdravnik dr. Omahen je obveral očeta, pa tudi sirovega Jožeta. Očeta so prepeljali nato v novomeško bolnišnico. Očetovo stanje je smrtno neverno. Vsi okolica obsoja nečoveško ravnanje nasilneža nad ubogim starim očetom.

* Kazen za odpravljanje plodu. Te dni je malo kaženski senat v Mariboru po tajni raz-

pravi obsodil 45letno delavko Matildo Volkerjevo iz Maribora zaradi odpravljanja telesnega plodu na 10 mesecev strogega zapora. Med njenimi žrtvami je tudi mlada Marija Petkovškova, ki je zaradi zastrupljenja umrla v mariborski bolnišnici.

* Krvavo dejanje bosanskega delavca. Te dni sta 37letni delavec Franjo Matošević iz Pokračicev v travniškem srezu v vrbski banovini in njegov tovariš Ivan Debeljak iz Bučicev v travniškem srezu, ki sta že več kot eno leto prevažala drva za nekatere trgovce v St. Juriju ob južni železnici, popivala v raznih gostilnah v St. Juriju. Nazadnje sta začela sklepati konjsko kupčijo, ker je nameščeval Matošević kupiti od Debeljaka štiri konje. Med barantanjem sta se sprila. Matošević, ki je bil vinjen, je začel Debeljaka izvleči, nato pa je Debeljak izvlekel iz žepa dolg nož. Matošević je zgrabil Debeljaka in ga vrgel na mizo in padel še sam nanj. Gostilničar in neki mlinar iz sosednjega Hrušovca sta spravila oba Bosanca na cesto. Zunaj sta se Bosanca nekaj časa lovila, napisali pa je Matošević pobral kostanjevo poleno in udaril Debeljaka s tako silo po glavi, da mu je zdobil lobanje. Po odredbi zdravnika g. dr. Svetine so prepeljali smrtnonevarno poškodovanega Debeljaka v celjsko bolnišnico, kjer je poškodovanec izdihnil. Ubijalca so aretirali.

* Strihin na žgancih. K samotnemu posestniku Francu Reisingerju v Lichendorfu pri Murecku v Avstriji je v zadnjem času zahajal Mihael Baierl, posestnikov sin iz Žepovcev v Apački kotlini. Lepega dne pa se je Baierl zglasil na domu Marka Maia v Črnih s prošnjo, da mu napiše za strica oporočno. Marko je ničesar hudega sluča oporočko staval in se je Mihael Baierl z njim napotil na Reisingerjev dom. 72 let stari Reisinger se je dal preslepit in je podpisal Baierlu napisano oporočko, ki pa ni bila veljavna, vendar je Baierl sodil, da se bo na ta način lahko polastil starčevega premoženja. Imel je s seboj steklenico vina. Vino je že poprej večkrat pričašl staremu in se mu prilizoval. Toda ta dan je imel primešan tudi strihin. Zastrupljeno vino je zlit na ajdove žgance, ker je takata jed v teh krajih običajna. Franc Reisinger je s svojo že priletino gospodinjo nekaj te jedi zaužil. Oba sta takoj zautila, da ne more biti vse v redu. Ko jima je postal slabo, sta dala poklicati zdravnika, ki ju je odpravil v bolnišnico, kjer so jima izorali želodca in ju rešili smrti. Orožništvo je Baierla aretiralo in oddalo v zapore sreskega sodišča v Murecku.

tako poravnali vso kupno vsoto in bi nam rudnik ostal čisto brez dolgov.«

»Ali se je vse to zdaj izjalovilo?«

»Ne. Poizkusna rudniška delavnica je že osem mesecev v obratu in je doslej res dajala toliko zlata, kolikor ga po pogodbji mora dajati, to je kilogram dnevno.«

»No, moram vam samo čestitati.«

»Ne, ne, gospod Baltimore. Zadeva je silno skrivnostna. Ce ne bo prenehaj prihajati dnevno kilogram zlata, bomo uničeni.«

»Tega ne razumem. Saj boste vendar dobili izdaten rudnik.«

»Da, da, če je le res izdaten. Odkriti vam torej moram to čudovito skrivnost: samo v preizkusni delavnici dobimo toliko zlata. Mi smo rudo poslali v preiskavo slovitim kemikom — in ti so našli samo dva do največ dvanajst gramov zlata na tono, medtem ko naša delavnica daje stalno po sto gramov na tono.«

»Vi torej mislite, da kdo vtihotaplja zlato v poizkusno napravo?«

»Da, toda kdo bi ga mogel vtihotapljati? Pomislite: kilogram zlata dnevno, in to že osem mesecev. Imamo že nad dve sto kilogramov zlata, kar je vredno nad polovico milijona zlatih frankov.«

»Seveda, če gre za kupnino pol milijarde frankov, bo pač prodajalec žrtvovati milijon frankov za zlato, da ga bo vtihotapljal.«

»Ze, že. Kljub temu je zadeva nadve zagotetna.«

»Zakaj?«

»Ker ni mogoče vtihotapljati zlata v poizkusno napravo.«

»Zakaj ne?«

»Kakor hitro je kamenje zdrobljeno, dobimo iz njega omenjeno koliko zlata.«

»No, morda pa je v kamenju res vse to zlato.«

»Ne, zanesljiva preiskava pokazuje največ dvanajst gramov zlata na tono, dobivamo ga pa dejansko po sto gramov.«

»Kakšne ljudi pa imaste uslužbene v poizkusni delavnici?«

»Odmerjalec, kurjača za lokomobile in strojnika za predelovalne stroje.«

»Torej tri može.«

»Razen lastnika.«

Inženjer je prisluhnil.

»Tudi lastnik je tam?«

»Da.«

»Torej je ta slepar.«

»Ne, moram vam še nekaj povediti, gospod Baltimore. Naš ravnatelj Walker je še mlad in je v pogodbji pristal na pogoj, ki bi ga morda ne bi smel sprejeti.«

»Ta pogoj je?«

»Da ima delavec Amley, lastnik, pravico nadzorovanja, ali res dnevno zdrobimo deset ton in ali pravilno tehtamo pridobljeno zlato.«

»To je bilo neumno.«

»Da, zelo nerodno je to. Vendar pa vsaj na videz nima pomena.«

»Tako?«

»Poslali smo Amleyja za cel tenedelj in ves ta čas je zlato kljub njegovi odsotnosti prihajalo v istih količinah.«

»Čudno zares. Kaj pa oni trije uslužbenci?«

»Zanje velja isto. Vsem smo dali dopust za štiri dni. Sam sem bil odmerjalec, ravnatelj Walker je bil kurjač in moja žena je stregla

strojem, kar ni posebno težavno. Priznati pač morate, da so delali sami zanesljivi ljudje.«

»Res. Toda lastnik?« je vprašal Baltimore.

»Je bil tudi odsoten,« je odvrnil Wilson.

»Ali je prihajalo zlato v enakih količinah?«

»Da. Slej ko prej po sto gramov na tono kremence.«

Inženjer Baltimore je nekaj časa premišljal.

»Kakšen drobljni stroj pa imaste?«

»Rudni mlin.«

»Ali ni morda že lezeno rudnih stop,« je vprašal inženjer, »pomešano z zlatom. To že lezeno se pri tolčenju silno obrabi in na ta način lahko pride zlato med kremencem.«

»Nemogoč! Na to smo že tudi mislili in smo dali pregledati že lezeno.«

»Kaj pa rudno korito?«

»Ne. Žlebovi, po katerih prihaja zdrobljeni zlatotonsni kremenc v stroje, so leseni; mize, kjer se zlato zbirajo in je vidno, so gumijaste. Druge možnosti za slepsko dodajanje zlata ni,« je naglasil Wilson.

»Torej zelo preprosta ručniška delavnica,« je menil Baltimore.

»Seveda, kakor vidite.«

»A pogonska sila?«

»Je lokomobila.«

»Ali je lokomobila postavljena v isti zgradbi?«

»Ne. V baraki pred zgradbo.«

»Z vreteni in jermenji?«

»Seveda. Kakor je to v navadi?«

Inženjer Baltimore je molčal in premišljal.

(Dalje)

* Nevaren vlomilec pod ključem. Orožniki iz Studencev pri Mariboru se je posrečilo prijeti zloglasnega vlomilca 31-letnega Frana Staneka, ki je svoječasno izvršil več drznih vlomov v raznih velemestih, kakor na Dunaju, Gradcu in drugod. Svoječasno so ga zasedovali tudi zaradi suma, da je izvršil več vlomov v Mariboru in okolici. Na podlagi prstnih odiskov in izpovedi prič so dognali, da je Stanek vlomil v Bizjakovo urarno v Gosposki ulici v Mariboru, nadalje v občinsko pisarno v Studencih, v vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru, v Kančeve trgovino in v trafiko na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Po poklicu je mehanik. Lani je bil izpuščen iz kaznilnice v Gradcu, kjer je preselil dve in pol leta zaradi raznih vlomov. Od tam so ga izgnali v domovinsko občino Sv. Krištof pri Laškem. Odtod je zahajal na razne vlomilske pohode. Po zadnjih večjih vlomih se je zadreževal nekaj časa v Avstriji, te dni pa so orožniki v Studencih izvedeli, da se potepa spet v okolici Maribora.

* Ponarejali kovancev. Zaradi ponarejanja kovancev po 10 in 20 din so se zagovarjali pred tričlanskim senatom v Celju 23letni delavec Jernej Vreš z Dobrovelj pri Braslovčah, 24letni mehanik Ivan Čokel z Zg. Pristave, 23letna Vreševa žena Angela in 25letna posestnikova hči Antonija Matkova. Ivan Čokel, ki je bil zaradi ponarejanja denarja že obsojen na pet mesecev strogega zapora in Jernej Vreš sta se letos v začetku marca dogovorila, da bosta ponarejala denar. Čokel je kupil v neki celjski trgovini potrebne priprave. Denar mu je dal Vreš. Iz Celja sta šla na Vrešev dom na Dobroveljah, kjer je izdelal Čokel iz cementa modele za vijanje kovancev in izdelal 11 kovancev po 10 din in osem kovancev po 20 Din. Kmalu nato je izročil Čokel Vreševi deset ponarejenih kovancev po 10 din, Matkovi pa pet kovancev po 20 din in jima naročil, naj spravita kovance v promet. Vreševa je še istega dne plačala v Pečnikovi pekarni v Možirju kruh s ponarejenim kovancem za 10 din, a je bila kmalu nato arretirana. Matkova je prav tako istega dne hotela spraviti v gostilni Marije Remičeve v Nazarjah pri Možirju ponaren kovanec za 20 din v promet. Ker pa Remičeva ni imela drobiža, se Matkovi nameri na posrečila. Jernej Vreš je bil obsojen na sedem mesecev strogega zapora in izvubo častnih pravic za dobo dveh let. Ivan Čokel na eno leto robije in izvubo častnih pravic za dobo treh let, Angela Vreševa in Antonija Matkova pa na tri mesece strogega zapora in izvubo častnih pravic za dobo enega leta. Poleg tega morajo Vreš, Vreševa in Matkova plačati po 200 din povorečnine.

* Zatiranje filotapev v Julijski Krajini. Brata Makovca, od katerih se eden že piše Rudolf Makozzi, drugi pa je še ostal Avguštín Makovec, sta bila zasačena, ko sta pri Opatjem selu iz Jugoslavije v Italijo spravljala kolesa. Carinska oblastva so ju na licu mesta kaznovala z denarno globo 2000 lir, ki jo bosta morala plačati vsak polovico. Iz Ajdovščine poročajo, da so carinska oblastva prijela Mašimiliijana Makovca iz Vrteč pri Itihemberku in Amadeja Vodopivca, iz istega kraja, ker sta iz Jugoslavije v Italijo prenašala brinovec in slirovko. Sodišče ju je ob sodilo na denarno globo 1000 lir.

* Kovance je delal. Pred ljubljanskimi sodniki se je zagovarjal mizarski mojster Hočevar Jožef iz Hrušice in priznal, da je doma v delavnici naredil devet kovancev po 20 Din in enega po 50 Din in da je en kovanec za 20 Din skušal razpečati v neki ljubljanski gostilni. Kovance pa je ponaredil zelo slabok, ker ni imel prave priprave. Ker je vse priznal, je bil obsojen na šest mesecev strogega zapora in na izvubo državljanških pravic za tri leta.

* Delavcu ukradeno premoženje. Samskemu delavcu Jožetu Žurmanu v Družmirju je bilo ukradeno 31.000 Din iz skrinje na podstrešju. Za tatom ni sledu.

* Zaradi politega petroleja — človeško življenje. Pred malim senatom mariborskoga okrožnega sodišča se je obravnaval uboj, ki se je izvršil 19. marca letos v Moravcih. Na začetku klopi je sedel 31letni delavec Janez

Vrbnjak, ki je zabodel z nožem Franca Trstenjaka v trebuhi, fako da mu je prerezal na več mestih črevo in je Trstenjak za posledicami dobljenih poškodb umrl. Obtoženec je bil obsojen na pet let robije in trajno izvubo državljanških pravic. Zalostni dogodek se je pripeljal radi tega, ker sta se Vrbnjak in njegova svakinja Elza sprekla; slednja je namreč trdila, da jo je Vrbnjak pri nalivanju petroleja v svetliko polil. To ga je tako razdražilo, da ji je dal nekaj zaušnic in vrgel na tla. Vrbnjakova žena je skočila k svaku Francu Trstenjaku po pomoč. Trstenjak je prigoval Vrbnjaku, naj gre od hiše, in ga je pri tem potiskal proti hišnim vratom. Pri vežnih vratih pa je Vrbnjak potegnil nož in zabodel svaka v trebuhi.

* Mlin se izpraznil. V mlinu Alojzija Kollarja v Verževu je vdrila topla vlomilcev in mlin skoro čisto izpraznila. Odnesli so 20 vreč pšenice, ajde in rži in razno orodje. Tavoti so se bili pripeljali s čolnom preko Mure.

* Pri prenočevanju je zanetil požar. Nedavno proti večeru je prišel 47letni delavec Klakovčar Ivan, doma iz Dol pri Brežicah, k posestniku Veganu Martinu na Bregu poleg Ptuja in brez gospodarjevega dovoljenja zlezel po lestvi prenočevat na skedenj. Posestnik, ki je po naključju slišal, da je nekdo hodil po skedenju, je šel gledat. Ko je našel možaka, ga je hotel legitimirati. Ker Klakovčar ni imel pri sebi legitimacije, je Veganov sin odstranil lestev z namenom, da vsiljivec ne pobegne in da ga takoj lahko drugo jutro trdo prime, odiskod je prišel. Ponoči pa je Veganov sin, ki je spal v zadnji sobi, opazil, da gori gospodarsko poslopje. Zbudil je v maglici oceta in mater, da vsi skupaj rešijo, kar se rešiti da. Iz gorečega skedenja je tedaj zbežal ves prestrašen in na telusu precej opęcen Klakovčar Ivan, ki so ga kmalu nato izročili orožnikom. Ker je možak imel na rokah in nogah opelkine, so ga moralni pripeljali v bolnišnico. V bolnišnici je Klakovčar izpovedal, da ni imel namena zanetiti požara. Ogenj da je zakrivil le iz neprevidnosti. Ko se je zbudil, si je pričkal cigaretto, vžigalica pa mu je padla v slamo in jo začigala.

* Vlomilec v zlatarno arretiran. Orožniki v Studencih pri Mariboru so prijeli vlomilca, ki je letos februarja vdrl v Bizjakovo zlatarno in urarno v Mariboru ter odnesel za 50.000 dinarjev zlatnine. Je to znani vlomilec Franc Stanek, ki je osumljen, da je nedavno izvobil vlom v podružnico Bat'e v Murski Soboti.

* Bivšemu gospodarju je ukradel tisočak. Na Vrhopolu pri Moravčah so imeli nedavno vsednevno češčenje sv. Rešnjega Telesa. Med drugim so bili pri dopoldanski pobožnosti tudi Korunovi z Vrhopola, ne da bi bil stal kdo doma za varuh. Ko se je vrnil gospodar iz cerkve, je opazil, da v sobi ni vse tako. Brž je pogledal v denarnico, shranjeno v omari, in ugotovil, da mu je zmanjkal tisočak. Mož je prijavil tatvino orožnikom, ki so tatu založili v osebi nekega mladega fanta, ki je služil lani pri Korunu za hlapca.

* Odpuščen orožnik je zabodel blagajničarko. V noči na torek se je odigrala v Ivanjkovih strašna ljubezenska žaloigra. Odpuščeni orožniški kaplar 30 letni Avgust Lipovec, doma iz Trate v čabranskem srezu, si je hotel osvojiti mlado Angelo Novakovo, blagajničarko v Petovarjevi trgovini. Ker ga je mladenka odklanjala zaradi njegove nasilnosti, jo je napadel z žepnim nožem in ji zadal sedem vbodov. Nesrečno Angelo so hitro načolili, da jo prepeljejo v ormoško bolnišnico, a je med potjo izdihnila. Morilca je v torek zjutraj orožniški podnarednik Vidak izsledil v Vinškem vrhu v kleti Matije Spešiča in ga aretiral.

* Uboj v Topolšici. Zaradi tega uboja se je zagovarjal pred tričlanskim senatom v Celju 22letni kmečki sin Jože Strigl od Sv. Florijana pri Šoštanju. Dne 30. marta proti večeru se je vračal Jože Strigl z nekaterimi tovariši s sejma v Šoštanju domov. Na cesti blizu mlinu v Topolšici jih je dohitela skupina drugih fantov, v kateri je bil tudi posestnikov sin Ivan Lah. Lah je stopil s kolom na rami proti Striglu. V tem je pa pograbil

Strigl motiko, ki jo je našel v bližini, in udaril z njo Lah po glavi. Prebil mu je lobanjo, zaradi česar je Lah umrl. Strigl je bil obsojen na tri leta robije, izvubo častnih pravic za dobo treh let in 500 din povprečnine.

Noši na tujem

Iz kolonij ameriških rojakov

Cleveland, aprila.

Pri občinskih volitvah v Jolietu so bili izvoljeni Slovenci Jakob Brunskol, Janez Panjan in Jože Klepec, zadnji za mirovnega sodnika.

V Lloydelu se je z avtomobilom smrtno ponosrečil Julij Kotar, njegova žena je bila pa tako močno pobita, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

V Evelethu je umrl Valentin Čampa iz Gore pri Sodražici.

V Clevelandu so umrli Franc Rajar, star 66 let, doma iz Martinje vasi pri St. Lovrencu, Frančiška Levstikova, rojena Kaplanova, doma iz Jurjevice pri Ribnici, Edvard Prijatelj, star 52 let, doma iz Ribnice, in Ivanka Roposova, rojena Cimpermanova, stara 43 let, doma iz Mramorjevega pri Novi vasi.

V Sheybogantu je umrla Josipina Kotnikova, rojena Staričeva, stara 69 let.

V Carlinvilleju je avto do smrti povozil Jožeta Novaka. Pokojni je bil star 54 let in doma iz Sneberjev pri Ljubljani.

V Calomettu je umrla Marija Šalčeva rojena Mukavčeva, stara 53 let, doma iz Sele pri Vrhu ob Kolpi.

V Ironwoodu je umrl Janez Kukar, star 64 let, doma iz Semiča, od koder je prišel v Ameriko pred dobrimi 50 leti.

V Rueblu je postal žrtev avtomobilske nešreče Jože Rebolj, star 45 let, doma iz St. Jurija.

V Jolietu je podlegel operaciji Janez Sterle, doma iz Drnova pri Krškem.

V Hermini si je končal življenje Cerer Loize, star 59 let, doma iz Rače pri Kamniku.

V Chicagu se je smrtno ponosrečil Anton Žabkar, umrl pa je Helena Golobova, stara 60 let, doma iz Trbovelj.

V Lasalleju je umrl Martin Janko, star 38 let, doma iz Vavte vasi pri Novem mestu.

V Greensboru je umrla Antonija Širčeva, stara 48 let, doma iz Petelina na Notranjskem.

V Bessemelu je umrla Frančiška Pučeva, stara 52 let, doma iz Ružičev na Primorskem.

V Denveru je umrl Stefan Prelesnik, doma iz Hrvač pri Ribnici.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Več vse bančne posle najkulantnejše. Poštni urad v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: štev. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Listnica uredništva

Veliki Lipoglav. Preveč osebno. Po tiskovnem zakonu nemogoče objaviti.

Selnica. Mnogo preveč osebno, zato nemogoče objaviti.

Škale pri Velenju. Srečke državne loterije kupite lahko v mestih skoro pri vseh denarnih zavodih.

Šmartno pri Slovenjgradcu. Smo tako objavljeni s povestmi, da ne moremo nobene več sprejeti, preden nam zaloge ne zmanjka. Zaloge pa imamo za več let. Dalje je seveda še vprašanje, ali je vaša povest godna za tisk.

Sv. Barbara. Ne samo žaljivo, temveč tudi tožljivo je. Tiskovni paragrafi so žal zelo neusmiljeni in se ne dajo prevrniti.

Zakaj ljudje zardevajo

Ljudem, ki pogosto zardevajo, povzroča to take neprijetnosti, da se radi izogibljejo družbe.

Pravijo, da je plahost glavni vzrok zardevanja. Tak človek se preveč zaveda svojih misli in svojega vedenja. Čuti se nekam nezgodnega in okornega, boji se, da bi ljudje ne videli v njem premalo duhovitega človeka. Za mnenje drugih ljudi je preveč občutljiv. Otroci do tretjega leta se malo zavedajo svojega ravnanja in zato jim tudi nič ni do tega, kar misijo o njih odrasli. Zato otroci tudi ne zardevajo. Prav tako duševno zaostali in omejeni ljudje ne zardevajo. Najbolj zardevajo ljudje okrog 20. leta, ker so v teh letih najbolj občutljivi in polagajo veliko važnost na vsako svoje dejanje. S tem je tudi povedano, zakaj dekleta še bolj zardevajo kakor fantje. Dekleta skrbe bolj za to, da so mikavna in moškim všeč. Med 15. in 20. letom misli mladina najbolj nase, ker se boji, da bi ne bila suhoparna in dolgočasna, ker ji je mnogo na mnenju starejših ljudi. V teh letih mladina navadno preživila tudi prvo ljubezen.

Po navadi postanejo ljudje sramežljivi pri misli, da bi kdo utegnil odkriti njihovo zaljubljenost. Čeprav so v svojem srcu prepričani, da je ljubezen lepa in plemenita, mislijo neprestano na to, da so jih v mladosti

× Angleškemu kralju bodo znižali plačo. Angleška spodnja zbornica bo uredila tudi vprašanje letnih dohodkov, ki naj jih dobita od države kralj in njegova rodbina. Sestavljen je predlog, ki bo v nekaj dneh poslan v odobritev spodnji zbornici in po katerem naj bi znašali kraljevi letni dohodki 410.000 funtov šterlingov, to je v naši valuti okoli 90 milijonov dinarjev. Ta plača je glede na to, ki jo je prejemał oče sedanjega kralja Jurij V., za 60.000 funtov šterlingov ali 13 milijonov dinarjev manjša. Morda božo gornejše številke še nekoliko znižali. Da pa ne bo angleški kralj preveč prikrajšan, mu bodo v nadomestilo znižane plače dali pravico do dohodkov, ki jih prinašajo cornwalska posestva, ki so doslej po starem običaju pripadala waleškemu vojvodi. Vsa ta zadeva se bo končno uredila šele po kronanju kralja Jurija VI.

× 700.000 rudarjev bo stavkalo v Angliji. Glavna zveza rudarjev v Angliji je na podlagi izida glasovanja v vseh rudniških okoliših Anglije končno sklenila razglasiti za 22. maj splošno rudarsko stavko. Pri tej stavki bo sodelovalo 700.000 rudarjev. Delo bo ustavljeneno v vseh rudnikih. Izkopavanje premoga bo s tem ustavljenno, kar bo imelo hude posledice za industrijo. Tudi angleški izvoz bo s tem hudo prizadet. V zadnjem času je bil izvoz premoga v stalnem porastu. Rudarji zahtevajo izboljšanje delovnih pogojev, skrajšanje delovnega časa in povišanje mezd.

× Obeta se nam hladno in deževno poletje, Bližamo se največjemu nastajanju sončnih peg, ki ga je pričakovati za 1938/39. Raziskovanja mnogih učenjakov so dognala, da primašajo leta pred viškom sončnih peg pretežno hladna, deževna poletja. Zadnja viška sta bila l. 1928. in 1917. in pred vsakim teh viškov smo imeli po pet bolj ali manj hladnih in mokrih poletij, to je v letih 1912. do 1916. in 1923. do 1927. Seveda pa so se ta poletja za različne dele Srednje Evrope še vedno dovolj razlikovala med seboj. Vsekako bi bilo sklepati, da smo ta čas v sredini skupine hladnih in deževnih poletij, kakršno bo tudi letos. Bržkone bo pomlad v svoji zadnji tretjini kolikor toliko v redu in bo prinesla morda že zgodaj v maju dobo poletne vročine, toda poletje se bo potem spet skazilo. Takšna poletja potekajo le redko brez hudih neurij in poplav in lahko se bo zgodilo, da bo letošnje poletje v tem pogledu podobno poletju l. 1927.

jejetje v tem pogledu podobno poletju l. 1927.
X Poslanikova hči umorjena od roparjev. Nedavno se je blizu Dunajskega Novega mesta zgodil roparski umor. Neznanec je na glavni cesti ustrelil hčerko paragvajskega poslanika na Dunaju mlado Ingrido Wiengreenovo. Ni se je sama v svojem avtomobilu vozila

vzgajali v nasprotnem duhu, da je namreč ljubezen nekaj grdega in nevarnega. Dekle takoj zardi, če omenite, da je zaljubljeno, ali če celo poveste, kdo je njen izvoljenec. Ima namreč neprizeten občutek, da ste odkrili nekaj, kar bi moralo ostati prikrito.

Zakaj zardevamo samo v obraz? Obraz je glavni sedež lepote ali pa grdosti in nanj je neprestano obrnjena naša pozornost. Znano je pa, da pritiska kri najrajsi v one dele telesa, na katere je največkrat in najbolj obrnjena pozornost. Tudi zamorci in Indijanci zardevajo, samo da tega ne vidimo, ker imajo črno, odnosno rdečkasto kožo. Pač pa vidimo na belih brazgotinah njihovih obrazov, da so zardeli. Črnolasci zardevajo enako kakor svetlolasci, samo da dobiva Danec pri zardevanju svetlordečo barvo, Španec pa temnordečo. Za to mislijo ljudje, da zardevajo svetlosati ljudje bolj kakor črnolasi.

Zanimivo je, da nas obraz zmerom izda, kadar gre za kaj, kar nam je pri srcu ali kadar ne moremo obvladati plahosti. Nasprotno pa postane človek pogumen in hladnokrvni, kadar začuti, da se mu notranja negotovost ali strah ne vidita na obrazu. Edini ljudje na svetu, ki jim zardevanje ni neprijetno, so ženske. Med ženskami so pa tudi take, ki znaajo zardevati, kadar se jim zdi to potrebno.

na obisk k svojim znancem. Po skoro enotdenški preiskavi se je nazadnje posrečilo dobiti krivce. Zločin so izvršili trije postopaški domačini, ki so sklenili, da bodo začeli napadati avtomobile, da se rešijo dolgov. Na cesti so ustavili avtomobil mlade gospodične in jo prosili, naj jih vzame v avto. Ona pa je prijazno odprla okno in rekla: »Vidite, gospodje, da se sama vozim, da torej ne morem neznanih gospodov sprejeti v avto.« Na te besede je eden izmed roparjev ustrelil gospodično v sence. Omahnila je nazaj in zaklicala: »Moj Bog, zakaj ste to storili, saj sem bila dobra z vami!« Nato so še trikrat ustrelili vanjo, dokler ni bila mrtva. Potem so pobrali njen kovčeg, v katerem pa niso ničesar našli, kar bi jim prišlo prav. Denar je gospodična imela v torbie. Te pa niso opazili, ker je padla na torbico, a roparji niso imeli časa, da bi preiskavali, ker je med tem prišel že drug avto, pred katerim so roparji pobegnili v gozd. Roparji so stari 20 do 22 let. Izročili so jih na glemu sodišču na Dunaju. Sodbe tega sodišča se glase vedno na smrt.

× **Zivi Buda** se je oženil. Japonski grof Kosho Otani, najvišji duhovnik budistovske vere se imenuje živi Buda. Štirje milijoni Japoncev pripadajo tej veri in pravijo, da je ta najvišji svečenik posebljeni Buda. Nevesta Yoshiko je vnučinja princa Tokudajija, torej članica cesarske hiše. Svatba je trajala več tednov in se je udeležilo več 10 000 ljudi. Višoki ženin je pogostil vse in izdal za pogostitev okrog sedem milijonov dinarjev.

Okamenel gozd na dnu morja. Baltski ribiči so odkrili na morskem dnu med otokoma Rujano in južnošvedsko obalo velik okamenel gozd. Ta gozd stoji še vedno pokoncu v globini 35 do 45 m. Učenjaki ga pridno raziskujejo, ker hočejo dognati, pred koliko tisoletji se je potopila nekdanja kopnina med severno Nemčijo in Skandinavijo.

Rabelj je umrl med usmrtnitvijo. Rabelj v gornjeegiptskem kraju Kenehu je umrl v trenutku, ko je nekemu na vislice obsojenemu izpodmaknil stolec. Prisotni, ki so gledali samo v zločinca, sprva niti niso opazili, da se je rabelj zgrudil. Pozneje so ugotovili, da je bila rablja zadela kap, ki bi se dala pojasniti z njegovim razburjenjem med delom. Mož je bil namreč že dvajset let določen za rablja v tem kraju, toda doslej ni imel nikoli prilike, da bi ta poklic vršil.

X Zamorec s širimi nogami. Po afriških krajih razkazuje neki potujoči cirkus nenevadnega zamorčka, ki predstavlja pravo čudo narave. Raziskovalci pragozdov so našli tega zamorčka v neki paselbini in ga odvedli s seboj. Zamorček, ki šteje okrog 10 let, je ne-

dvmno imel že od rojstva noge tako skrivljene, da si je moral že od zgodne mladosti pomagati pri hoji tudi z rokami. Zaradi dolgoletne hoje po vseh štirih so se mu roke prilagodile hoji, tako da je na dlaneh zrasla trda, roženini slična koža. Pomilovanja vreden zamorček je telesno tako zaostal, da je bolj podoben živali kakor človeku, kljub temu, da ima povsem v redu razvit obraz prikupljive zunanjosti. Potujoči cirkus ga zdaj razkazuje naokrog kot afriško čudo, rojend v pragozdu.

× **Oče 28 otrok.** Pri mestni občini v Ogrskem Brodu na Moravskem je uslužben 65 let stari Slovak Karel Mudrak. Ko je bil ta mož 23 let star, se je oženil z mlado Slovakinjo, ki je bila stara šele 22 let. Iz njunega zakona se jima je rodilo 11 otrok. Toda prišle so nesreče, zaradi katerih je Mudrak moral po svetu s trebuhom za kruhom. Tako je popotoval po Nemškem in Poljskem, kjer je nazadnje vendorle dobil delo. Čez nekaj časa pa je izvedel na Poljskem, da mu je doma umrla žena. Ko je po ženini smrti minilo leto, se je vnovič oženil, in sicer z neko Poljakinjo. S to ženo pa sta v teku let dobila kar 17 otrok. Pred kratkim pa se je zdaj že 65 let stari mož preselil z vso svojo družino na Češkoslovaško. Tukaj je potem dobil službo pri mestni občini v Ogrskem Brodu. Ko so ga obiskali časopisni poročevalci, jim je povedal, da upa postati še oče 29. in celo 30. otroka. Zanimivo pa je, da možak zdaj niti ne ve več imen vseh svojih otrok. Niti ne ve, kje in kako zdaj žive njegovi starejši otroci.

× Kdaj se je treba kopati. Ljudje po večini misijo, da je za kopanje najprimernejši čas takoj zjutraj, ko vstanejo. Mnogi strokovnjaki pa trdijo, da se je treba kopati zvečer. Mrzla kopel zjutraj koristi človeku, ki ima dovolj moči in zdrave živce. Če se čuti človek po kopeli osveženega, toda čez dve ali tri ure zaspanega in utrujenega, je to znak, da mu je mrzla kopel zjutraj škodljiva in da jo mora opustiti. Polnokrtnim in krepkim ljudem z zdravimi živci lahko jutranje kopel samo priporočimo. Suhi ljudje, ki jih rade zebe v noge in ki so nervozni, se pa zjutraj ne smejo kopati. Takim ljudem najbolj koristi kopel popoldne ali dve uri preden gredo spat. Nekateri ljudje čutijo po mrzli kopeli blagodejen učinek, ki pa kmalu po-neha. Takim ljudem pogoste kopeli niso koristne. Topla kopel je najboljša pred spanjem. Telo je treba z mehko brisado dobro odrgniti, da postane koža topla. To povzroča zdrav obtok krvi in telo ostane sveže. Podeliti je kopanje na prostem najboljše dopoldne pred obedom.

× Orel je ugrabil otroka. Villambana na Sardiniji trpi v zadnjem času zavoljo orlov, ki prihajajo z bližnjih gor. Čedalje češče se dogaja, da se kakšna izmed teh ptic prikaže med ovčjimi čredami in odnese mlado žival. Te dni je predzrnost orlov dosegla višek. Pred kočo nekega pastirja se je igral šestnajstmesecični otrok. Nenadno sta opazila pastir in njegova žena, kako je padla črna senca preko okna, in preden sta mogla priteči na pomoč, sta zagledala kako odnaša ogromen orel njunega otroka v svojih krempljih. otrokov oče je zgrabil za puško. Čeprav so ga hoteli drugi zadržati, je pomeril in sprožil. Imel je srečo. Bojazen, da bi utegnil zadeti otroka, se ni uresničila, pač pa je začel orel padati in kmalu potem so mu starši lahko iztrgali otroka. Kakor po čudežu je ostal živ in brez poškodb. Žival, ki so jo potem pobili, je tehtal 27 kg.

× Človeška koža je zdravilo. Nemškemu profesorju Schwarzmannu, ki je dolga leta delal take poskuse, se je nazadnje posrečilo, da je iz žive človeške kože dobil izvrstno zdravilo. Voda, ki se je v njej nekaj ur namaka la sveža in živa človeška koža, je namreč močno zdravilna, kakor so dognali poskusiti tega nemškega profesorja. Če tako vodo nekatere vrste bolniki dobe vase, se pri njih takoj opazi izboljšanje. Na podlagi teh poskusov je že izdelan poseben preparat, ki je zlasti dobro zdravilo pri tvorih, pri naduhi, kronični srbečici in nekaterih drugih bolez njih.

Avgust Senoš

KMEČKI PUNT

»Nikdar!« so planili kmetje.

»Idite po vaseh,« je Gubec nadaljeval, »in poslušajte stok osramočenih devic. Pokazali smo jih komisarjem, oni pa niso rekli ničeesar. Poglejmo Jano, edino palico slepega Jurka: zblaznela je. Zemlja nas zapušča, nebo se je zaprlo, za nas ni nikjer pravice! Na noge torek, bratje, kakor ena duša, eno srce, ena pest!«

»Na noge!« so zagrmeli kmetje.

»Prisezite, da boste razbili krvniške verige!«

»Prisegamo!«

»Prisezite pri Kristusovi krvi, da boste stali drug za drugega kakor brat pri bratu v sreči in nesreči!«

»Prisegamo!«

»Prisezite, da se boste maščevali samo nad krvcem, da boste spoštovali tujo last, da ne boste ubijali razen v boju, da ne boste nehali, ko bomo pregnali Tahija!«

»Prisegamo!« so zaklicali kmetje in začeli vzdigati roke.

V tem trenotku se je začul zategnjeni živžg. Kmetje so skočili kvišku. Na breg Save je udaril velik čoln, iz katerega sta stopila moški in ženska. Oba sta bila ogrnjena v dolga plašča. Stopila sta v milin. Mesec je posvetil skozi okno, v zboru kmetov pa sta stala Stjepko in Uršula Heningova.

»Pozdravljeni možje!« je rekel Stjepko. »Po dogovoru sem prišel k vam z gospo Uršulo. Ali ste pripravljeni upreti se Tahiju?«

»Smo!« je odgovoril Gubec.

»Pregnati ga in uvesti stare gospodarje?«

»Da. Vsa pokrajina od Stubice do Samobora, od Stenjevca do Sotle.«

»Ali ste trdni v tem?«

»Trdni, pri Bogu!« je rekel Gubec in položil roko na srce. »Dokler boste vi z nami, bomo tudi mi z vami! Dokler boste vi pošteno z nami, bomo tudi mi pošteno z vami!«

»In kdaj se nameravate vzdigniti?« je vprašala Uršula.

»Tega še prav ne vemo,« je odgovoril Gubec. »Treba bo vse pametno pripraviti, tako da se bodo v enem trenutku vzdignili vsi.«

»Kje boste začeli?« je vprašal Stjepko.

»Ne izprašujte nas, gospod, to je zadeva našega dogovora. Vam bodi dovolj, da se bo zgodilo.«

»Ali imate orožje?«

»Imamo nekaj,« je odgovoril Gubec. »Poslala vam ga bom jaz,« je pripomnila Uršula. »In svinca in smodnika?«

»Malo.«

»Tukaj imate tri sto srebrnikov, pa si kupite,« je naglo rekla Heningovka in Gubcu izročila mošajo. »Toda če se boste izneverili in se ne boste vzdignili?«

»Ne bojte se!« se je nasmehnil Gubec. »Sram nas je, da se nismo že davno.«

»Prav je tako,« je rekla Uršula. »Ne dajte se, ne popuščajte! Ropajte, rušite, Tahi ne sme biti vaš gospodar! Zanesite se na nas, ki vam hočemo dobro. Od nas boste dobili potrebno pomoč. Verjemite nama! Da vas prepričava o tem, sva prišla sem.«

»Toda molčite,« je pripomnil Stjepko, »ne omenite našega imena.«

»Samo če nam istrgajo srca,« je odgovoril Gubec, »ga bodo našli v njih zapisano.«

»Na propast Tahiju!« je rekla Uršula in dala Gubcu roko.

»Naj propade!« je odgovoril kmet in stisnil plemiško desnico.

»Tako bodi in Bog naj sodi!« je pristavil Ilij Gregorić.

Počasi plazeč se skozi grmovje sta prišla oba do vode in čoln ju je prepeljal na drugo stran.

»Bratje!« je povzel Gubec, »vi poznate vsak svoj kraj. Vem, da je vse ljudstvo pripravljeno kakor napeta puška, toda treba je še prigovaranja in dogovorov. Idite okoli in pobrigajte se za vsako vas, toda vse naj ostane tajno. Vsak naj molči kakor grob. Ne hodite k slabici ali malovrednežem, da ne bomo izdani.«

»Gubec,« se je vzdignil Pasanec, »ti si pa-

metnejši od nas, ti si pravičnik, ti si pismen človek. Vse ljudstvo je zapisalo tvoje ime v svojem srcu. Mi pripravljamo vojno, brez poglavjarja pa nič ni. Možje, Matija Gubec nas naj vodi, on bodi naš gospodar! Ali hočete?«

»Hočemo! Zivel naš vojvoda Gubec!« so zaklicali vsi.

»Vodil vas bom,« je svečano izpregovoril Gubec in vzdignil roko, »vodil vas bom v boj za stare človeške pravice, do zadnjega diha bom z vami. Tako mi Bog pomagaj!«

»Ha, ha, ha!« se je začul porogljiv smeh in v vratih se je pokazalo od mesečine ožarjeno nabreklo lice Drmačičeve.

»Izdaja! Drmačič!« so zaklicali kmetje in v trenutku se je zabilskalo 10 ostrih nožev.

»Pravi junaki ste! Ubijte me!« se je zasmajal pisar. »Jaz sem sam. Izvoval sem vaš sestanek in sem šel za vašim sledom. Lahko bi vas izdal. Obesili bi vas vse po vrsti. Tega pa nisem storil. Hočem biti rajši vaš, da se maščujem nad starim krvnikom za hude rane in udarce. Za vsako rano mora občutiti sto muk. Vaš sem, pri Bogu prizem. Toda kaj nameravate? Povrniti se pod nekdanje gospodarje? Sijajno. S konja na osla! Dokler bo kaj gosposkega žameta, bosta tekli kmečke kri in kmečka solza. Dol z gospodo! Vse podavite!«

»Molči,« zakliče Gubec, »mi nismo razbojniki!«

»O, ti kmečka modrost,« se je zasmajal Drmačič. »ali veš, da se Uršula in Tahi preko vaših glav pogajata? Da bo Zofka vzeela Gabriela in bosta na Susjedu ostala Tahi in Uršula?«

»Lažeš!« je zakričal Gubec in prebedel, kmetje pa so se pognali proti Drmačiču.

»Čitaj, Gubec, saj si pismen človek!« je rekel Drmačič in dal Gubcu Ankino pismo.

Kmetje so pričitali luč. Gubec je začel čitat in bledeti. Oči so mu besno zažarele in zaklicali je:

»Da, Drmačič, naš si! Resnica je, bratje. Naši nekdanji gospodarji se vežejo z novim krvnikom proti nam. Naš punt naj bo celo priprava za to zvezo! Prekleti naj bodo izdajalci, ki so nam še pred krafškim obetali zvezsto, pri tem pa nosili kačo na prsih. Proč z gospodo! Samo ena pravica bodi: naša svoboda!«

»Naša svoboda! Za njo bomo živeli in umrili!« so zaklicali razjarjeni kmetje in stisnili živiljave desnice.

V oknu mokriškega gradu sedi Zofka Heningova. Silno je upadla, njene kalne oči gledejo v tla, samo včasih se vzdignejo pogledi, pogledajo krasno pokrajino, ki se pred njimi širi, in se obrnejo proti vzhodu. Tedaj se pritisne mala ročica na srce, na dolgi trepalnici se ji zasveti solza in ustnice se ji stisnejo trdneje. Gospa Uršula je Zofko privedla sem, da bi se mlada nekoliko popravila, ker jo je poročilo o strašni smrti Miliča ranilo do dna srca. Za materjo in sestro pa je prišla tudi gospa Konjska, da bi svoj načrt dovršila. Po cele dnevi poseda Zofka in molča gleda pred se, v nočeh pa moči svoje zglavje z vročimi solzami. Samo včasih stopi s sestro Marto malo na vrt, da potolaži svoje bolečine v svežem zelenju.

V sobi sta tudi Uršula in gospa Anka.

»Mila hčerka,« izpregovori Uršula in pogradi z roko otožno čelo svoje hčerke, »poslušaj me! Nekaj zelo važnega ti moram povedati. Dobro in poslušno dete si, zato upam, da se boš pokorila volji svoje matere.«

»Gоворите, mati,« je deklica tihod odgovorila in pogladila z roko gube po svoji obleki.

»Dokler je bilo še kaj upanja,« je nadaljevala mati, »da se bo tvoj zaročnik, ki ti ni bil namenjen, vrnil, sem mirno čakala, ne da bi žalila tvoje srce, dasi sem sama že davno opustila vsako upanje. Opomnila sem te nekoč, da bi bilo treba misliti na drugo zaroko, toda ti

si se razjezila in sem jaz umolknila. Danes je drugače. Danes vemo, da krije nesrečnega mladeniča črna zemlja in mrtvi se ne vračajo iz groba.«

Gospa Uršula je za trenotek molčala. Zofki so se začela prsa hitreje vzdigati in začela je stokati. Crez nekaj časa je Uršula znova povzela:

»Dovolj si jokala za nesrečnim ljubim!«

»Za mojim večno ljubljenim,« je zastokala Zofka.

»Dobro, za večnim! Veš, da je bil blag človek in plemenitega sreca, zato čutim, da v svojem življenju ne boš drugega ljubila...«

»Nikdar!« je zastokala deklica.

»Toda, če bi tvoj ljubi, ki gleda naju z nebom, mogel govoriti, bi rekel: Poslušaj mater!«

»In kaj hočete od mene?« je vprašalo deklica s široko razprtimi očmi.

»Da svojo večno ljubezen,« je rekla gospa Konjska, ki je dotedaj molčala stala za Zofkinim stolom, »položiš na vzvišen, blagoslovjen žrtvenik.«

»Ne razumem,« je pogledala Zofka.

»Da se omožiš,« je blago pripomnila Anka.

»S kom?« je deklica naglo vprašala.

»S Tahijevim sinom Gabrielom,« je mirno odgovorila gospa Uršula.

»S sinom krvnika in hudodelca?« je zakrila Zofka, prebledela ko smrt in šinila kvišku. »Kaj ste ob pamet?«

»S Tahijevim sinom!« je odločno poudarila Anka.

»In jaz naj bom sužnja neznanega in neljubljenega človeka, katerega oče je smrtni sovražnik naše rodbine?«

»Da,« je rekla Anka.

»Nikdar!« je Zofka odločno zamahnila z roko.

»Toda, sestrica, ali veš, je vprašala Anka, koliko solznih noči je tvoja mati prebedela zaradi Tahijevega nasilstva?«

»Vem.«

»Mar nočeš, da se mati spet veselo smehlja in svojo posest mirno uživa?«

»Hočem z vso dušo.«

»Ali hočeš, da se sname veriga z vratov izmučenega ljudstva, da usahnejo tudi twoje solze, da te bodo blagosloviali tisoči žen, otrok in starcev? Ali hočeš, Zofka?«

»Hočem, toda kako...« je začudeno vprašala deklica.

»Vzemi Gabriela, potem se bo stari krvnik izselil iz tega kraja in povrnil tvoji materi imetek in ti boš potem pri njej stanovala. Od tvoje žrtve je odvisna naša rešitev.«

Molč in težko soopeč je stala Zofka s sklonjeno glavo sredi sobe.

»Ti še pomiclaš? Ne verjamēš?« je pripomnila Anka. »Dobro, pa boš čula.« Hitro je odpričala gospa Konjska vrata sosedne sobe in poklicala: »Pridita gospoda!«

V stobo sta stopila Stjepko Gregorjanec in Gašpar Alapić.

»Kdo vas pošilja, plemeniti gospod?« je vprašala Anka.

»Franjo Tahi,« je odgovoril grbavec.

»Čemu?«

»Da sporočim gospe Uršuli, da ji bo Tahi proti odškodnini povrnil ves imetek in se izselil odtod, če bo gospodična Heningova vzela za moža gospoda Gabriela Tahija.«

»Ali si čula, sestra?« je rekla Anka. »Kaj še premišljaš?«

»Zofija, reci da! Zaradi matere!« je prigovarjal Stjepko.

»Zofka, hčerka moja!« je zaklicala Uršula in zgrabilo deklico za roko, »ali ne ljubiš svoje matere?«

Dekle je pritisnilo gledajoč v tla roke na srce, prikimalo z glavo, zakrililo z rokami in udarilo v glasen, obupen jok:

»Da, da, da, srce ste mi ranili. Tukaj ga imate, pa ga še poteptajte! Vzela bom krvnikega sina, žrtvovala se bom za ubogo ljudstvo! Ubijte me! Vzemite me! Ubijte me! Vzela ga bom, toda zdaj me pustite, pustite.« Dekle je obupano pohitelno proti vratom. Tu je trčilo na Marto.

»Marta, sestra, povedi me s seboj na zrak, za pet ran božjih, sicer bom ob pamet!«

(Dalje.)

Ženski vestnik

Kako ravnaj z nogami, da so zdrave

Ce pečejo podplati na nogah, so temu lahko različni vzroki, tako presuha koža, potenje nog, otekli noge, ploske noge ali tudi vpliv volnenih nogavic. Volnenih nogavic ne prenese vsaka koža, zato nastane včasih tudi neprijetno srbenje od tega. Včasih so pa tudi čevlji krivi, da te v njih noge pečejo in srbijo. Če imas presuho kožo, tedaj si noge umij v mlačni vodi vsak večer in si jih potem dobro namaži z vazelinom. Natakn si kake stare nogavice, da postelje ne zamažeš. Če se pa noge pote, si jih okoplji in posuj s formalinom. Menjaj tudi vsak dan nogavice. V čevlje pa natresi malo smukca (federvajs).

Včasih pa noge srbijo, ker so ozeble. V vsaki lekarni dobis mast zoper ozebljine, ki ni draga, pa tudi hitro pomaga. S tako mastjo si nadrgni ozebljena mesta, nato zavij s krpou ali pa obuj nogavice.

Prti kurjim očem, pa pomaga, če skozi šest dni vsak večer noge skoplješ v precej topli vodi, nato pa navežeš mrzel obkladek (polovico vode, polovico jesihu) in noge zaviješ v volneno krpou, da se noge ponoti spoti. Krpe od obkladka ali sežgi ali jih pa v lugu prekuhaj, ker strašno smrde. Isth krp ne uporabljam, če niso prekuhané! Čez dan pa na kurje oko deni vazelinu. Na kurje oko položi malo vaselinu, če to pa malo vate in s tenko krpico zaveži. Po tem postopku se v šestih dneh kurje oko tako zmehča, da se samo dvigne iz kože in ga z lakkoto in brez bolečin odstraniš. Ker je pa koža okoli kurjega očesa potem zelo občutljiva, si prst še nekaj dni maži z vaselinom in ga imej zavezana. Če je pa kurje oko že tako zastarelo, da se v šestih dneh ne zmehča, ponavljaj zdravljenje z obkladki še šest dni.

Ker so kurja očesa zelo neprijetna zadeva, naj matere skrbijo, da jih njih otroci ne dobe. Otroci naj ne nosijo premajhnih, pa tudi ne prevelikih čevljev, ker neprimerna obutev najbolj pospešuje kurja očesa.

Za kuhinjo

Umetna juha s sirom na švicarski način. V vodi nameši 20 dek črnaega, 20 dek belega suhega kruha. Ko se je kruh dodobra razmočil, ga dobro otisni. V kozi pa razbeli žlico sirovega masla ali masti. Prepravi eno drobno zvezano čebulo, okoli, malo popopraj, dodaj malo naribana muškatnega oreha in otisnjeni kruh, premešaj in pokrito duši deset minut. Med tem večkrat premešaj. Nato prilij toliko vode, kolikor juhe potrebuješ za štiri osebe, in naj vre četrto ure. Nato juho preeidi in zamešaj vanjo štiri žlice naribana bohinjskega sira, žlico sirovega masla in dve stepeni jajci. Juha naj še enkrat prevre, nato jo daj na mizo.

Zdrobov praženec. V lonec vlij tricetrt litra mrzlega mleka. V mleko ubij dve jajci, štiri deke sladkorja, malo soli in dobro stepi. Zraven stresi pol litra zdroba, dobro zmešaj in naj se tako zdrob namaka dve uri. Nato razbeli v kozi osem dek masti ali 10 dek sirovega masla. Na razbeljeno mast vlij zdrob in postavi v pečico, da se lepo zapeče. Pečeno posuj s sladkorjem in daj z ukuhanimi sadjem ali s kuhanimi suhimi češpljami na mizo.

Rižev pudinc. Skuhaj v četrtinki litra mleka 18 dek riža. Kuhanega postavi hladit. Mekaj, da se zgosti, sedem dek sirovega masla, tri rumenjake, pet dek sladkorja v prahu, ščep soli, ščep vanilijevega sladkorja in naribano lupinico pol limone. Nato primešaj kuhanji in shlajeni riž in sneg treh beljakov. Posodo za pudinc pomaži s sirovim maslom, posuj s sladkorjem v prahu, stresi noter prizvijeni riž, razravnaj, posodo zapri in postavi v krop, kjer naj vre eno uro. Kuhanji pudinc zvrni na topel krožnik, ga oblij s

**CENIK
INVONORCI
ZASTONE**

čokoladno omako ali pa s segretim malinovim sokom in daj hitro na mizo, da se ne sesede.

Pomarančna krema za nadev torte ali kakšnega drugega peciva. Olupkom treh pomaranč obrez vso belo kožico in jih skuhaj v precej vode. Kuhane olupke ocedi in drobno sesekljaj. Sok treh pomaranč zvij v lonec, dodaj tri deke moke in pet dek sladkorja v prahu. Dobro zmešaj in mešaj skuhaj v gosto krema. Ko se je krema zgostila, jo odstavi in mešaj dalje, da se popolnoma shladi. Nato primešaj h kremi osem dek sirovega masla. Maslo razreži in po koščkih devaj h kremi ter mešaj, da postane krema penasta. Primešaj še sesekljane pomarančne olupke in žlico rumu.

Navadna torta. Umesi v testo 12 dek moke, sedem dek sirovega masla, štiri deke sladkorja v prahu in en rumenjak. Umešeno testo razvaljaj v velikosti tortne posode. Tortno posodo pomaži s sirovim maslom, položi noter testo, in sicer tako, da je tudi rob posode za dva prsta pokrit s testom. Za nadev stolci trd sneg petih beljakov. Primešaj k snegu 20 dek sladkorja v prahu, 20 dek zmletih orehov, sok in naribano lupinico ene limone. Na testo pokladaj z žlico majhne kupčke, med te kupčke, kar je še praznega prostora, pa pomaži s poljubno mezgo. Torto nato peci v zmerno vroči pečici. Pečeno in hladno razreži.

Za smehek in kratek čas

IZDAL SE JE.

Mama pošlje Miheca v trgovino po salamo, ki jo Mihec na vso moč rad je.

Mihec dolgo ni nazaj. Nazadnje pa se le vrne, a brez salame.

»Očka ga strogo vpraša: »Kje imaš salamo?«

Mihec je v veliki zadregi. Premisljuje, kako bi se izmazal.

»Izgubil sem jo!« zajecija.

»Očka ga strogo vpraša: »Kje imaš salamo?«

»Kje imaš pa papir?« ga vpraša.

»Tudi tega sem pojedel!« se odreže Mihec.

GLOBOKO V ŽEP JE SEGEL

A: »Ali si tudi kaj daroval za pogorelce?«

B: »Segel sem precej globoko v žep.«

A: »Koliko si pa dal?«

B: »Nič, ker nisem v žepu ničesar našel!«

OLLAJENA LJUBEZEN

Kaplar (kuharici): »Cuj, Nežika, zadnji čas si postala zelo hladna proti menil.«

Kuharica: »Iz česa to sklepaš, ljubček?«

Kaplar: »Že tri dni mi nisi dala ničesar toplega za večerjo.«

V SOLI

Učitelj: »Zakaj si prišel prepozno v šolo, Mohovt?«

»Zaspal sem, gospod učitelj.«

Učitelj: »A ti, Hladnik?«

Hlačnik: »Ker sem šel klicat Mohovta.«

Učitelj: »Zakaj si pa zamudil ti, Srakopernik?«

Srakopernik: »Čakal sem Mohovta in Hlačnika.«

NOČ NA KMETIH

Učitelj: »Povej mi, Nežika, kdaj se začne poleti noč.«

Nežika: »Tedaj, ko pride moj Gašper pod moje okno.«

KDOR ZNA.

A: »Posodi mi sto dinarjev, saj si dober človek!«

B: »Žal imam pri sebi samo šestdeset dinarjev.«

A: »Prav, pa mi jih daj, a ostalih štirideset mi ostaneš dolžan.«

SMOLA.

Na telefonu: »Ali greš malo na sprechod, Metka?«

»Oprosti, dragi Marko, tukaj ni Metke, pač pa Francka.«

»Toda, saj tukaj tudi ni Marko, temveč Lojze.«

MAŽA ZA LASE

Plešast gospod: »Dajte mi takoj tekočino, da mi bodo spet zrasli lasje.«

Prodajalec: »Malo ali veliko steklenico?«

»Zadostovala bo mala, ker nimam rad delnih las.«

PO ZDRAVNIŠKIH PREDPISIH

Zdravnik: »Ali ste dajali svojemu možu uspavalna sredstva po mojem predpisu?«

Zena: »Sem gospod doktor. Toda bilo je zelo težavno, ker sem ga morala vsake pol ure buditi, da jih je použil.«

OČRNJEN ZAMOREC

Grofica: »Avguštin, moja sobarica se je pritožila, da si se proti njen vedel nedostojno!«

»Avguštin (zamorec): Milestljiva, to ni res! Ta grda ženska bi me samo rada pri vas očrnila!«

Radio Ljubljana

od 9. do 16. maja

Nedelja, 9. maja: 8: Vesel nedeljski pozdrav (plošča) — 8.30: Telovadba za dame in gospode (vodil bo profesor Dobovšek). — 9: Čas, poročila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 9.45: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10: Otroška ura: Jurček in Jerica v tujih deželah (zvočna slika). — 10.30: Prenos koncerta Rančigajevih harmonikarjev — 12: Kar imamo, to vam damo (plošča po željah). — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Opođanski koncert radijskega orkestra. — 16: Domači zvoki (radijski orkester) — 17: Kužne bolezni mladih živali (g. dr. Hribar) — 17.20: Za zabavo in za smeh (sodelovali bodo Magistri, Fantje na vasi in Veseli bratci) — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Petra v Ljubljani — 20.15: Slovenske Marijine božje poti II.: Legenda o Višnjah (igra za radio; napisal Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine, Akademski pevski kvintet in sestre Stritarjeve; vodil bo Pengov) — 20.45: Pesnice drobne. — 21.30: Koncert s sodelovanjem radijskega orkestra in Vide Rudolfove — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Koncert s sodelovanjem radijskega orkestra in Vide Rudolfove.

Ponedeljek, 10. maja: 12: Majniški sprehod (plošča) — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Citraške in mandolinistične točke (plošča) — 14: Vreme, borza — 18: Zdravniška ura: O sladkorni bolezni (dr. Ivan Matko) — 18.20: Glazunov: Stenka Razin, sinfonična pesnitev (plošča) — 18.40: Maksim Gorki (dr. Nikola Preobraženski). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Beograd v ilirskem pokretu. — 19.50: Zanimivosti — 20: Rezervirano za prenos. — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Torek, 11. maja: 11: Šolska ura: Kdo je naš največji sovražnik (Jagodič) — 12: Virtuozi (plošča) — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Radijski orkester — 14: Vreme, borza — 18: Pesmi iz Istre: fistrska narodna godba (klarinet, trompet, violina, bas); istrski dvospevi. — 18.40: Pregled današnjega stanja izlama (Fran Terseglav). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nacionalna ura: Meštrovićev Vidovdanski hram — 19.50: Zabavni zvočni tehnik — 20: Gotovac: Koleda (plošča) — 20.20: Ivo Vojnović: Ekvinokcija, drama v 4 dejanjih iz dalmatinskega življenja (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Sreda, 12. maja: 12: Po čeških logih in gajih (plošča). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Vse močne, kar kdo hoče (plošča po željah) — 13.30: Reportaža o kronanju angleškega kralja Jurija VI. (prenos iz Londona) — 14: Vreme, borza. — 18: Naši hrošči (Peter Gimy) — 18.20: O počitniški zvezni — Ferijalni savez (Drašček Stojan). — 18.40: Občine, skrbite za otroke (Vojko Jagodič) — 19: Čas, vreme poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Naša zunanjja politika (Franjo Kulunčić iz Beograda) — 19.50: Šah — 20: Koncert (sodelovala bosta Julij Betetto in radijski orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Za zabavo in za ples (Cimermanov trio).

Četrtek, 13. maja: 12: Pomlad v glasbi (plošča). — 12.45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Moderni plesni zvoki (Bojan Adamič in njegovi solisti) — 14: Vreme, borza — 18: Radijski orkester. — 18.40: Slovenčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarčič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored,

obvestila — 19.30: Nacionalna ura: Sokol kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Zabavni kotiček — 20: III. ura francoske klavirske glasbe (profesor Škerjanc) — 21: Lucienne Boyer poje (plošča) — 21.10: Nekoliko operne glasbe (radijski orkester) — 21.45: Čas, vreme, poročila, spored — 22: Naša letovišča (esperantska oddaja).

Petak, 14. maja: 11: Šolska ura: Steklo in stekleni izdelki — dialog z učenci (vodi bo Miroslav Zor) — 12: Domači zvoki (plošča). — 12.45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošča — 14: Vreme borza. — 18: Organizacija zaščite matere in otroka — 18.20: Koračnice (plošča). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Mesečni kulturni pregled — 19.50: Zanimivosti — 20: Kmečki trio (Janko Gregorc, Stanko Avgust in Nachförg Fran) in Banovec. — 21: Plošča 21.10: V. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta — 22: Čas, vreme, poročila, spored.

Sobota, 15. maja: 12: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 12.45: Vreme, poročila — 13: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes. — 14: Vreme — 18: Za delopust (radijski orkester) — 18.40: Pogovori s poslušalcem — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura: Sodobna slovenska dramatika (Ludvik Mrzel iz Ljubljane). — 19.15: Pregled spreda. — 20: O zunanjji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Oprostite, velečenjeni... (en dan iz življenja poštenjaka Peregrina Pajka; zabavni večer; sodelovali bodo člani radijske igralske družine; plošča; sestava in vodstvo Jožek in Ježek). — 22: Čas, vreme, poročila, spored — 22.20: O naših izseljencih (Jože Premrov). — 22.30: Za ples (plošča).

MALI OGLASI

AL. PLANINSEK — LJUBLJANA

Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10 — izposluje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov takoj v gotovini najbolje. Informacije daje brezplačno.

PET ORALOV POESTVA.

zidana hiša, gospodarsko poslopje, kamnolom — vse v dobrem stanju, ob banovinski cesti blizu Laškega, se ugodno proda. Cena 42.000 dinarjev. Vprašati pri I. Puncerju, Laško.

NOVOST! Samo Din 98.—

st. 63.719 Cenena, a dobra Shooctrio zapestna ura, točno regulirana lep kromiran okrov zapestnica iz usnja. — Stevičnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velike izbera ur, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna ur v Švidki

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

ZIVČNA PREUTRUJENOST

Znanstveno je ugotovljeno, da izvleček iz žlez močne živali (KALEFLUID) ureuje delovanje vseh žlez, krepi vse telo in vravnotežuje živčevje tako, da človek ponovno postane krepak, aktivlen v življenju in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Podrobni opis se dobti brezplačno na naslov: Beograd, Masarykova 9, telefon 25981, Miloš Marković. Kalefluid se prodaja v lekarnah. R. S. Br. 10.537/33.

BOLEČINE V NOGAH

ZBADANJE V ŽULJIH

V tej mlečni kopeli boste takoj našli olajšanje

Oksigen — veliki čudotvivec

Pest Saltrat Rodella enostavno raztopite v topli vodi. Pazite, kako spušča oblake majhnih mehurčkov oksigena. Najhujša bolečine v nogah in gležnjih prenehajo ko pomočite v to mlečno kopel noge. Ce so noge vnete, rdeče ali črvene, vse to takoj preneha kakor z neko magijo Ozebine in odrgnjena mesta zacelijo. Ta oksigenirana voda prodre do samih korenin tudi najtrdovratnejših žuljev. Kmalu jih boste lahko odstranili s prstom. Otekline izginejo. Čevlji Vas ne tiščijo več, hoja Vam bo v veliko zadovoljstvo. — kakor da bi imeli peruti na nogah. Saltrat Rodell predpisujejo zdravniki. Prodajajo ga in jamčijo zanj lekarnarji.

BREZPLAČEN KUPON

Ne uprite več. Poslali Vam bomo brezplačno vzorec Saltrat Rodella. Olajšanje je takoj nastopilo. Sporočite svoje ime in naslov na: M. Neumann, Zagreb, Boškovičeva ulica 44 (oddelek Z.K.). Pišite takoj.

ČATEŠKE TOPLICE

posta Brežice, zeleni poti, Dravski banovini. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — V pred in posezoni znatni popusti, zahtevajte prospekt. — Z neprekosljivim uspehom se zdravijo bolezni, visoki krvni pritisk, revmatizem, vnetje, protin, išias, nevralgično trganje, kronični katarji, ženske bolezni i. t. d.

HERAKLIT

je najboljše gradivo za hleva, svinjake, kokošnjake. Dobi se pri

MATERIAL

trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA, Tyrševa 36/d

TRENSKOTI — VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE,
SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

Oglasujte v »Domovini«